

**BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG**

**Nyugdíjcélú megtakarítások
ösztönzése a személyi jövedelemadó
rendszerében, fókuszban a
Nyugdíj-előtakarékossági számla**

Belső konzulens: Dr. Antal Anita PhD

Külső konzulens: Rétiné Varga Éva

**Ágoston Nóra
Nappali tagozat
Pénzügy-számvitel szak
Pénzügy szakirány**

2017.

NYILATKOZAT

a szakdolgozat digitális formátumának benyújtásáról

A hallgató neve: Ágoston Nóra

Szak/szakirány: Pénzügy-számvitel alapképzés / Pénzügy szakirány

Neptun kód: HO5OMC * A szakdolgozat megvédésének dátuma (év): 2017

A szakdolgozat címe: Nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzése a személyi jövedelemadó rendszerében, fókuszban a Nyugdíj-előtakarékossági Számla

Belső (operatív) konzulens neve: Dr. Antal Anita PhD

Külső (szakmai) konzulens neve: Rétiné Varga Éva

Legalább 5 kulcsszó a dolgozat tartalmára vonatkozóan: nyugdíjcélú megtakarítások, lakossági megtakarítások, nyugdíjrendszer, öngondoskodás, állami adókedvezmények

Benyújtott szakdolgozatom **nem titkosított / titkosított**.*(Kérjük a megfelelőt aláhúzni! Titkosított dolgozat esetén a kérelem digitális másolatának a szakdolgozat digitális formátumában szerepelnie kell.)***Hozzájárulok / nem járulok hozzá**, hogy nem titkosított szakdolgozatomat az egyetem könyvtára az interneten a nyilvánosság számára közzétegye. *(Kérjük a megfelelőt aláhúzni!)* Hozzájárulásom - szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett -nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Felelősségem tudatában kijelentem, hogy szakdolgozatom digitális adatállománya mindenben eleget tesz a vonatkozó és hatályos intézményi előírásoknak, tartalma megegyezik nyomtatott formában benyújtott szakdolgozatommal.

Dátum: 2017. június 7.

.....
hallgató aláírása**A digitális szakdolgozat könyvtári benyújtását és átvételét igazolom.**Dátum: .....
2017 JÚN. 07
.....
könyvtári munkatárs

Tartalomjegyzék

Bevezetés	2
1. Nyugdíjrendszerek működése	3
1.1. Különböző államok eltérő nyugdíjrendszerei	3
1.2. A magyar nyugdíjrendszer mérföldkövei.....	9
2. Nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzése a Személyi jövedelemadóban	15
2.1. Önkéntes nyugdíjpénztári kedvezmények.....	18
2.2. Üzleti nyugdíjbiztosítások kedvezménye	20
2.3. Nyugdíj-előtakarékossági számla	22
2.4. Optimális választás az adókedvezmények tekintetében	24
3. Primer kutatás	26
3.1. Kutatási módszertan.....	26
3.1.1. Kérdőív - A háztartási szektor megtakarítási szokásairól	27
3.1.2. Adatelemzés - Nyugdíjcélú megtakarítások népszerűsége a Zala Takaréknál	39
3.2. A kutatás eredményei	46
3.2.1. Kérdőív eredményeinek értékelése.....	46
3.2.2. Adatelemzés eredménye	48
4. Összegzés	49
Irodalomjegyzék.....	54
Jogszabályok.....	54
Ábrajegyzék.....	54
Internetes források	56
Mellékletek	58

Bevezetés

A szakdolgozatom témáját a jelenleg működő nyugdíjrendszer problémái ihlették, amelyek korosztályomat is nagyban érinteni fogják. Fontosnak tartom, hogy tisztázzam azon pénzügyi lehetőségeket, amelyek segítségével időskorunk minőségét javíthatjuk. Dolgozatomban sorra veszem azon öngondoskodási konstrukciókat, melyek kapcsán a személyi jövedelemadó rendszer kedvezmény igénybevételét teszi lehetővé. Vizsgálatom annak megállapítására irányul, hogy melyik megoldás népszerűbb, illetve melyik biztosít több/jobb kedvezményt a felhasználójának. Mindezek után egy kérdőíves kutatással vizsgálom a magyar társadalom megtakarítási szokásait, azon belül is a nyugdíjcélú megtakarításokra fókuszálva. Primer kutatásom eredményét összevetem a Zala Takaréknál adatbázisaival annak érdekében, hogy még szélesebb képet kapjak a lakosság megtakarítási attitűdjéről.

A dolgozatomat a hazai nyugdíjrendszer jellemzőinek, illetve a rendszerben végbemenő változások főbb mérföldköveinek ismertetésével kezdem, majd átfogó jelleggel képet adok egyes európai országok nyugellátási rendszeréről is. Arra törekszem, hogy találjak olyan ismérveket, amelyek a vizsgált nyugdíjrendszerekben hasonló, illetve különböző módon működnek.

A dolgozat következő szegmensében a személyi jövedelemadóban kedvezményrel járó három nyugdíjcélú megtakarítási konstrukció szabályozási elemeit veszem górcső alá. Ezt követően kísérletet teszek közülük az optimális választás megjelölésére, a kedvezmény érvényesítése szempontjából.

Munkám harmadik egységét primer kutatásom adatainak feldolgozása és annak eredményeiből következtetések levonása képezi. A Zala Takaréknál történő adatgyűjtésem elsősorban a nyugdíj-előtakarékossági számlával kapcsolatosan ad lehetőséget megállapítások tételére. Kutatásom elején hipotéziseket fogalmazok meg, melyek helytállóságát e két adatgyűjtésből származó eredményekkel kívánom igazolni vagy elvetni.

1. Nyugdíjrendszerek működése

1.1. Különböző államok eltérő nyugdíjrendszerei

A modern nyugdíjrendszer kialakulásához vezető legjelentősebb intézkedések elsősorban a Német Birodalomhoz kötődnek a 20. század fordulóján. Az 1880-as években három biztosításról szóló rendeletet léptettek hatályba: betegségi-, baleseti-, valamint az öregségi és rokkantsági biztosításról alkotott törvény. Míg a németeknél biztosítási elven működött a szociális rendszer, addig a dánok a szükséges tőkét adókból szedték össze. Ez a két eltérő minta szolgált alapul a többi ország különböző ellátórendszerének kiépítéséhez (*1. ábra*).

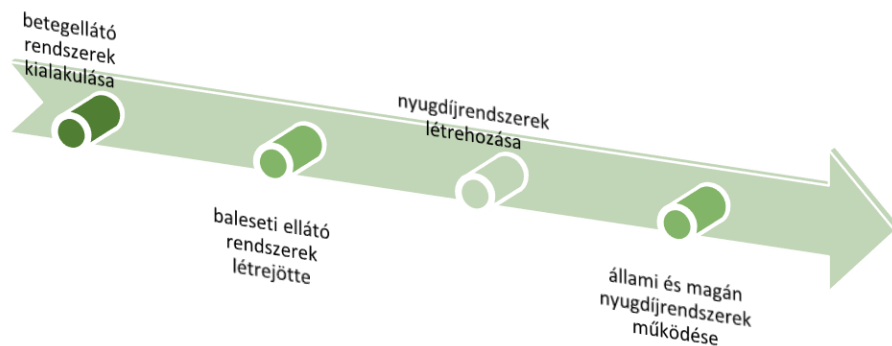
Több ország esetében is – például Magyarország, Ausztria, Oroszország - **elsősorban a betegségben szenvedők** olyan csoportjára terjedt ki az ellátás, akik ipari munkásként biztosították megélhetésüket. Ezzel szemben - többek között Angliában is - minden munkavállalót megilletett a juttatás.

A betegségi ellátást **követte a baleseti-, majd pedig a nyugdíjrendszerek bevezetése**. Ez utóbbi a már nem aktív korban lévőket, valamint a rokkant embereket szolgálta ki. Ugyanakkor ez nem minden országban került együttesen bevezetésre, mint ahogy Angliában sem. Ott először az öregségi nyugdíjágé volt a főszerep, és csak később került sor a rokkantsági ellátás elterjesztésére. Ausztria nyugdíjrendszerének változásában kiemelhető sajátosság a nyugdíjra jogosultak körének módosulása. Több mint 30 év különbséggel kerülhettek be a munkások a szociális ellátó rendszerbe úgy, mint az alkalmazottként dolgozó polgártársaik, akiknek a jogosultsága már jóval korábban biztosított volt.

Az alapágazatok kialakulása után, a második világháborút követően, a **rendszerek struktúrájának változása** mondható a második legjelentősebb állomásnak. Ekkorra már minden fejlődő országban általános volt a biztosítási gyakorlat, azzal az előrelépést jelentő különbséggel, hogy már majdnem minden foglalkoztatottra kiterjedt.

A harmadik fejlődéstörténeti korszak főszereplői az **állami- és a magánnyugdíjrendszerek**. Szoros együttműködés alakult ki a két szereplő között, úgy is mondhatjuk, hogy „kölcsonösen” kiegészítették egymást. Mivel a magán rendszerek tevékenysége nem tudott a társadalom minden rétegére kiterjedni - főként a nélkülözőkre nem -, az állami rendszer a hiányt tudta pótolni, így együttesen ki tudták elégíteni a különböző társadalmi igényeket.

Ugyanez fordítva is igaz: a vállalati (magán/szakmai) rendszerek könnyítettek az állam ellátási kötelezettségein, így ez az összetartás növelte mindkét rendszer eredményességét. (Kiss S. 2006, 18-20. old)

1. ábra: A jelenlegi nyugdíjrendszerek működéséhez vezető út főbb állomásai

Forrás: Kiss S, 2006 alapján saját szerkesztés

A rendszerek különbözőségét tovább színesítette az, hogy milyen alapon működtek a vállalati/magán rendszerek. Ez két módon valósult meg: önkéntes alapon vagy kötelező jelleggel. „Nagy-Britanniában az állami kiegészítő (jövedelemfüggő) rendszerben akkor kell részt venni, ha a munkavállaló nem tagja egy, az állami nyugdíjrendszerből való kilépésre jogosító magánnyugdíj-rendszernek. (Történetileg ez úgy ment végbe, hogy Nagy-Britanniában 1975. évtől bevezették az állami nyugdíjrendszer jövedelem függő elemét, és később az állami szerepvállalás csökkentésére irányuló törekvések keretében először a szakmai nyugdíjrendszerekbe, majd az egyéni megállapodásokon alapuló rendszerekbe „engedték” ki a biztosítottakat.) [...] A kiegészítő rendszerek teljes önkéntesség alapján Ausztriában, Németországban [...] működnek.” (Kiss S. 2006, 21. old.)

Az Európai Unión belül Dánia az egyik olyan ország, ahol a fentebb említett két típusú struktúra annyira összefonódik, hogy szinte már neheztik egymás tevékenységét.

Országoként, sőt egy meghatározott országon belül is több eltérő elven alapuló nyugdíjrendszer tevékenykedhet párhuzamosan. A magánkézben lévő szociális biztonsági rendszerekre a **tőkefedezeti finanszírozás** a jellemző, az állami rendszer pedig emellett a **felosztó-kirovó finanszírozás** elvét is követheti.

Az előbbi a tagok közvetlen befizetésein alapul (pl. Olaszország), tehát csak akkora összeg fizethető ki, amennyit a korábban begyűjtött tőke nagysága lehetővé tesz, és amekkora fedezetet képeztek. (dr. Botos J. 1998, 104. old.) Az utóbbi esetről (pl. Belgium, Dánia) az aktív munkaképes korú népesség jövedelmének bizonyos százalékát járulékként levonják, és azokból elégítik ki az egyidőben jogosult nyugdíjasok megélhetését biztosító összeget. Ausztriában mindkét változatot alkalmazzák.

De kik jogosultak nyugdíjra?

Általánosságban mondván azok, akik **tagjai bármely nyugellátást biztosító rendszernek**, és megfelelnek az azok által meghatározott kritériumoknak. Az az állam, amely a biztosítás alapú nyugdíjrendszert alkalmazza, a társadalom majdnem egészére nézve elkerülhetetlenné teszi, hogy a rendszer részeseivé váljanak, és a működéshez szükséges tőkéhez „hozzájáruljanak”. Ez mindkét félnek jó, hiszen az államnak sem kell a későbbiekben más forrásokból erre a célra átcsoportosítania a forrásait azért, hogy finanszírozni tudja a majdani rászorulókat ellátását, és a tagok is biztosabban kapnak nyugdíjat, amint az életkörülményeik ezt szükségessé teszik. Mindezek miatt szemléletet váltott Anglia, és rátért erre a struktúrára, azzal a kis kapuval, hogy akinek államilag elismert magánbiztosítása van, arra nem vonatkozik ez a kötelezőség.

A nyugdíjba vonulás időpontját meghatározhatják egy rögzített életkorban, vagy a munkában eltöltött évek számában, illetve a kettő ötvözése is alapul szolgálhat a nyugdíjra jogosultság megállapításához. Legkorábban az elsőként említett megoldást alkalmazták, ugyanis az elsődleges törekvés az volt, hogy az állam kiadásai ne növekedjenek a nyugdíjak kifizetése révén - az emberek a munkájukért kapott pénzen éljenek -, ezért 65-70 életévben került meghatározásra a nyugdíjkorhatár. A 70 éves kor magasnak mondható, így az ilyen magasra kitolt nyugdíjkorhatárra vonatkozó elképzelés sikertelensége az emberek időskori fizikai állapotával magyarázható, amely - részben emiatt - alkalmatlanná tette őket ebben a korban a munkavégzésre. Emiatt a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet a következő normát tette közzé: *„Az előírt életkor nem haladhatja meg a 65. évet, azonban az illetékes szerv magasabb életkort is megállapíthat figyelembe véve az idős személyek munkaképességét az érintett országban.”* (102. sz. Egyezmény a társadalombiztosítás minimális normáiról, 26. cikk, 2. bekezdés)

Közel 50 éve nem reformálták meg a rendszer ezen részét annak ellenére, hogy a születési halálozások száma nagy mértékben lecsökkent, és az élettartam is általánosságban kitolódott.

Franciaországban jelenleg 60 éves kor elérével vonulhatnak nyugdíjba a nők és férfiak is. A nyugdíjrendszerek létrehozásához későn felzárkózó országok lakossága, általában a korábbi halálozások miatt, 55-60 életkor között kaphat időskori ellátást. A férfiak és a nők esetlegesen eltérő mértékben megállapított nyugdíjkorhatára (általában 5 év különbség a férfiak javára) azt a problémát idézi elő, hogy a rövidebb járulékbefizetési időtartam miatt a nőknek kisebb összegű lesz a nyugdíja, hiszen korábban vonulnak be a biztosítási elven működő rendszerbe.

További problémát vet fel a nyugdíj ellátás oldaláról a korábban említett életkor növekedés. Az életkor emelkedésével ugyanis egyenes arányban nő a nyugdíjak kifizetésére vonatkozó tökeszükséglet, hiszen egyre több ember torlódik fel a nyugdíjra jogosultak „listáján”. A vg.hu értesülései szerint ennek a helyzetnek a mérséklésére Nagy Britanniában - direkt módon - 70 évre növelni a nyugdíjkorhatárt, amelynek bevezetését fokozatosan tennék meg 2054-ig. A változás az 1986. április 1. után születőket érintené, tehát a mostani 30 éveseket és az ennél fiatalabbakat. Az előbbi megoldással ellentétben, azaz indirekt módon, pedig a kötelező, munkában eltöltött évek számának növelésével csökkentenék az állam nyugdíjterheit. A mai viszonyok szerint Angliában legalább 10 évet kell egy polgárnak dolgoznia ahhoz, hogy valamilyen összegű állami nyugdíjhoz juthasson, a plafonértéket pedig 35 évben maximalizálták, amelynek teljesítése révén a teljes nyugdíj igényelhetővé válik. Természetesen itt is, mint minden biztosítás alapú rendszerben fontos, hogy az adott munkahelyen eltöltött idő bizonyíthatóan nyilvántartott legyen, nehogy a hazánkban kialakult helyzethez hasonlóan, tömegesen a nyugdíjigénylés előtt jöjjenek rá, hogy nincs jogosultságuk az ellátásra. (Kriván Bence, 2017.)

Az egyének azzal is pótolhatják a nyugdíj megállapításához szükséges éveik számát, ha adott időszakban támogatásban vagy segélyben részesültek különböző, önhibájukon kívüli okokból, és bizonyítani is tudják azt, ami miatt nem tudtak munkába állni. Ilyennek mondható az, akit a betegsége, fogyatékossága hátráltatja, vagy éppen gondozó vagy munkanélküli státuszban van.

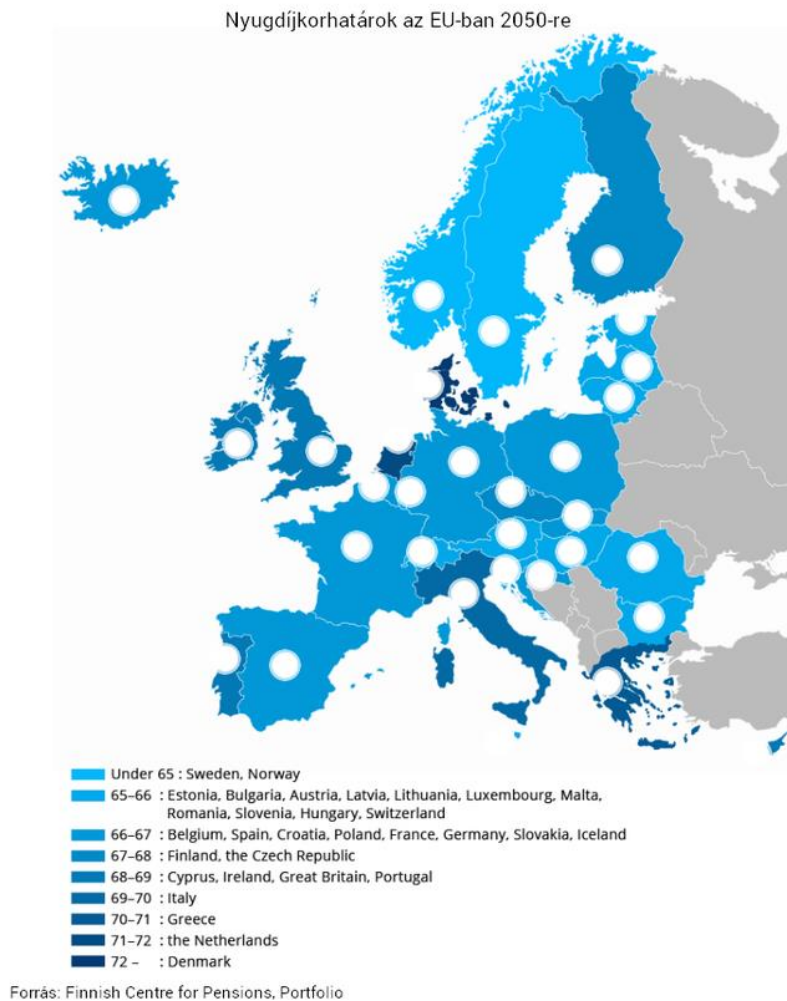
Az utolsó 6 évre lehet pótolni a nyugdíjjárulékot, ha a nyugdíjba vonulás előtt nincs meg a szükséges ledolgozott idő, vagy a későbbi nyugdíj- vagy özvegyi nyugdíjösszeg növelése érdekében fizetnék be a rendszerbe.

Angliában az öngondoskodási megoldásokhoz tartoznak a munkahelyi nyugdíjpénztárok és a magánpénztárok. Az előbbi esetben értelemszerűen a munkáltató von le egy bizonyos összeget a pénztár javára, az utóbbinál pedig a pénztári számla tulajdonosa teljesít befizetéseket, amit legkorábban majd csak 55. életévében vehet ki. (Nagy Tünde Ilona, 2016)

Nagy Britannia nyugdíjcélú kiadásainak csökkentésére - a korhatár-emelés mellett - további intézkedéseket is tervez, melynek középpontjában a nyugdíjösszeg kiszámítási módszertanának átstrukturálása áll: *„A következő parlamenti ciklusban várhatóan megszüntetik a hármas szabályt, amely szerint a nyugdíjakat vagy az átlagos béremeléssel, vagy az inflációval, vagy fixen 2,5 százalékkal emelik attól függően, melyik közülük a legmagasabb érték. Ha a béremelésekhez igazítanak a korrekciót, akkor a nyugdíjkiadások a mai, GDP-arányosan 6,7 százalékról 5,9 százalékra csökkennének, igaz, csak 2066-ra.”* - írja a vg.hu. (Kriván Bence, 2017.)

Anglia mellett fontosnak tartom az osztrák nyugdíjrendszer megemlítését is, hiszen a szomszédos Ausztria is az élvonalban szerepel a külföldi munkavállalás terén a magyar állampolgárok körében. Megjegyzem, hogy az országot elhagyók munkaerőpiaci problémákat is hagynak maguk után a belföldi gazdaságban, illetve a nyugdíjrendszer szempontjából is lényeges ez, hiszen az országot elhagyó aktív korúak így nem a hazai költségvetést támogatják járulékaikkal. Jelenleg 15 év munkában eltöltött idő kell ahhoz, hogy valaki jogosult legyen az osztrák nyugellátásra, amit nők esetén a 60., férfiak esetén pedig a 65. életév betöltése után folyósítanak először. Az összeget 2 százalékponttal emelik a biztosítási évek tekintetében, tehát ha valaki teljesíti a minimumot, akkor a teljes nyugdíj 30%-a illeti őt.

2. ábra: Nyugdíjkorhatárok az EU-ban 2050-re

Forrás:

http://www.portfolio.hu/gazdasag/nyugdijrendszer/atalakulhat_europa_nyugdijterkepe_korhatart_emelhetnek_a_britek.246001.html

A 2. számú ábra – amely a Finn Nyugdíjközpont szerkesztésében készült - jól szemlélteti, hogy egész Európában, tagállami szinten intézkedéseket tesznek a nyugdíjrendszer finanszírozási gondjainak a megoldására a nyugdíjkorhatár emelése segítségével. A 2050-re megvalósítandó tervek tekintetében Görögország, Hollandia és Dánia van az élen, amely államokban 70 év felett szerezhető jogosultság a nyugellátásra. Megfigyelhető, hogy a 65 és 70 év közötti kategóriában van a legtöbb ország: Észtország, Bulgária, Ausztria, Lettország, Litvánia, Luxemburg, Málta, Románia, Szlovénia, Magyarország, Ami a jövőbeni viszonyokat illeti, a svéd és norvég állampolgárok juthatnak majd legkorábban a nyugdíjukhoz.

A nemzetközi kitekintés után rátérek a magyar nyugdíjrendszer bemutatására és az utóbbi évek változásaira.

1.2. A magyar nyugdíjrendszer mérföldkövei

A társadalombiztosítás egy széleskörű, a magyar társadalom nagy hányadát lefedő biztosítási rendszer, amelyen belül a biztosítottakat járulékfizetés, a munkaadókat járulék és hozzájárulás teljesítési kötelezettség terhel. (dr. Botos J. 1998, 103. old.) A rendszer részét képezi a magyar állami nyugdíjrendszer, amely az előző pontban említett német mintán alapul, némi időbeli eltérés azonban felfedezhető a rendszer kialakulásának menetében (3. ábra). Míg a betegek segélyezésére irányuló intézkedések meghozatala néhány évvel későbbre tevődik a német biztosítási törvény bevezetésétől, addig a nyugellátási rendszer létrehozásához körülbelül 40 évnek kellett eltelnie. Ezt a lemaradást viszont kárpótolja az, hogy a német társadalomban és a hozzá korábban felzárkózó országokban addigra kiforrta magát a rendszer, a nyugdíjrendszer kibővült, és Magyarországon már ezt az új, forradalmasított struktúrát kezdték el alkalmazni.

Ennek értelmében megalkották a **1928. évi XL. törvényt**, amely az öregek, rokkantak, árvák és özvegyek biztosítását szabályozta. A jogszabály a következő év január 1-jétől lépett hatályba, és kiterjedt a magánszektor munkavállalóira, valamint a közszolgálati és közüzemi alkalmazottakra. Cirka egy évtized elteltével az agráriumban dolgozókra is kiterjesztették. A kiépített ellátórendszert a II. világháború vérengzései miatt később kénytelenek voltak újjáépíteni, amely egy osztatlan nyugdíjtörvényt eredményezett. A szabályozás **1975-re még egységesebb** lett, ugyanis a biztosított kör magába foglalta a munkásokat, alkalmazottakat, mezőgazdaságban dolgozókat, valamint a kisiparosokat és kiskereskedőket is.

A rendszer alapjait átrendező változtatásokat eszközöltek 1992-ben, amely a mostani időskori juttatási rendszerre is kihatással volt. Az ellátás kalkulálása a munkában eltöltött évek és az egy hónapra számított átlagos jövedelem függvényében történt. *„10 éves szolgálati idő után a nyugdíjat a beszámított kereset 33 százalékában határozták meg, a 10 és 25 év közötti szolgálati idő minden újabb éve 2 százalékponttal növelte ezt az értéket, 25 év után a fizetés 63 százalékát érte el a nyugdíj, majd a növekedés 32 szolgálati évig 1 százalékponttal, onnan 0,5 százalékponttal csökkent.”* (Pásztor Roland 2010, A nyugdíjrendszer változása Magyarországon, 18-19. old.)

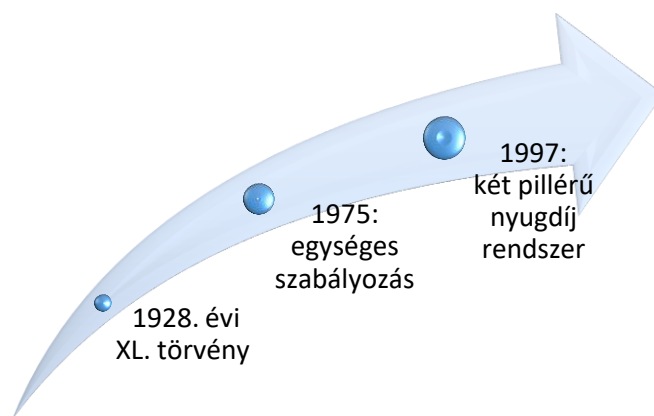
A fenti számítás aránytalan nyugdíjösszegeket eredményezett, mivel minél több volt az illetőnek a szolgálati ideje, annál kisebb léptékben emelkedett a nyugdíja.

Mindezt az évenkénti százalékpontnövekedések jól mutatják. A reform a társadalom szemében is „szálka” volt, ami a legjobban a járulékfizetési kihágásokban mutatkozott meg.

A probléma megoldására az állam 1997-ben egy újabb nyugdíjtervezettel állt elő - ami a következő évtől lépett érvénybe -, miszerint a biztosítási elven működő nyugdíjrendszert két pillérre osztották: a társadalombiztosítási nyugellátásra és a magánnyugdíjra. Ez a gyakorlatban annyi változást eredményezett, hogy a társadalom tagjai egyénileg választhattak, hogy kizárólagosan az elsőbe, vagy pedig a kettő által kombinált rendszerbe szeretnének-e tartozni. Az első ízben munkába állókat automatikusan a vegyes rendszerbe sorolták. Akik az utóbbi megoldás mellett tették le a voksukat, azoknak számolniuk kellett azzal, hogy a társadalombiztosítási rendszer keretein belül elvesztik jogosultságuk 25%-át. A magánnyugdíjpénztári tagokat terhelő tagdíj a bérből került levonásra, és a társadalombiztosítási rendszerrel ellentétben, a tagok maguk rendelkezettek afelett a korhatári követelmények megfelelése esetén. (Pásztor Roland 2010, A nyugdíjrendszer változása Magyarországon, 18-22. oldalai alapján)

Később, harmadik pillérként az önkéntességen alapuló pénztári rendszer is megjelent a struktúrában.

Az ezredforduló után 2006-tól bevezetésre került a nyugdíj-előtakarékossági számla megszínezve a vegyes formában működő nyugdíjrendszerünket. Mára már a kötelező magánnyugdíjpénztári elem nem képezi részét a rendszernek, ugyanis egy 2014-es törvényjavaslat alapján meg kellett szüntetni azokat a pénztárakat, ahol a befizetők és a tagok aránya kevesebb volt, mint 70%. (Magánnyugdíjpénztárak halálos ítélete 2014., portfolio.hu)

3. ábra: A nyugdíjrendszer változásainak főbb mérföldkövei Magyarországon

Forrás: Saját szerkesztés Pásztor Roland, 2010 alapján

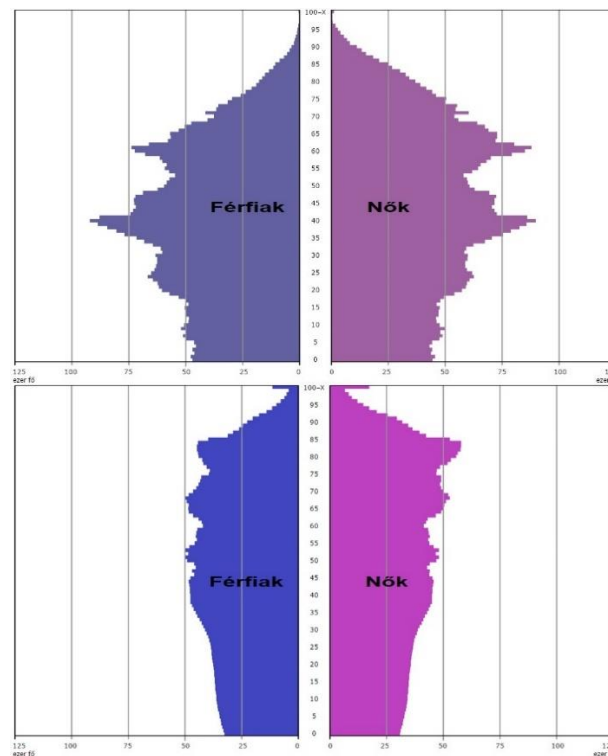
A hatályos jogszabály értelmében (A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény) 40 év munkaviszony után fizet az állam öregségi nyugellátást. A nők esetében korhatár nélkül, amennyiben teljesítették ezt az időtartamot (2013-tól), a férfiaknál pedig a 65. életév betöltésével. Összehasonlításként az 1990-es évek elejéhez képesti változáshoz nagyszüleim példáját hozom fel. Az 1930-as születésű nagymamám 10 év munkaviszony után vonulhatott nyugdíjba. A másik nagymamám - aki 3 évvel fiatalabb volt nála - már nem volt ilyen szerencsés helyzetben, ő ugyanis 20 év munkaviszony után kaphatott nyugellátást. A 65 éves korhatár az 1957-ben és utána születő, nyugdíjra jogosult egyénekre vonatkozik, tehát a mostani 60 éves és utána következő korosztályokra. Jelen helyzet szerint az 1960-ig született polgárok kezdeményezhetik az öregségi nyugdíjuk előre hozását, ami általánosságban 2-3 évet jelent kortól függően. (Nyugdíjkorhatár, kormend.hu)

Az öregségi ellátás összege a munkában töltött évektől és a törvény előírásai szerint érvényesnek tekinthető, egy hónapra számított átlagjövedelemtől függ. Minimum 10 év szolgálatban eltöltött év után jár nyugdíj, amely után a havi átlagkereset 33%-a jár. Ez a mérték 2-2 százalékponttal nő minden további foglalkoztatással járó évben, egészen 25 évig. Ezt követően 1 év 1 százalékpont növekedést eredményez 36 év szolgálati időtartamig, és ezt követően a 40 évet elérve - ameddig 1,5 százalékpont/év az emelkedés – a havi szintű átlagkereset 80%-a jár nyugdíjjáradékként a biztosított félnek. A 100%-os időskori juttatás megszerzéséhez további 10 évet, tehát összesen 50 évet kell egy magyar állampolgárnak dolgoznia. (Dr. Futó G. 2015, 95. old.)

A nyugdírendszer finanszírozási gondjait több tényező is kiváltotta. Az első és legfontosabb a születésszám mérséklődése, amely több európai országra is jellemző, köztük Magyarországra is. A születések számának visszaesése a felosztó-kirovó nyugdírendszer hosszú távú működését veszélyezteti, ugyanis ennek lényege, hogy az aktív korú lakosság jövedelmeiből vonják le azon nyugdíjjárulékokat, amelyből biztosítják az ugyanazon időben nyugdíjra jogosult egyének öregségi ellátását. (Dr. Botos J. 1998, 96. old.)

A lakosság számának visszaesése állandó egyensúlytalanságot, jellemzően deficitet okoz a nyugdírendszerben.

4. ábra: Magyarország korfája 2016-ban és várhatóan 2060-ban

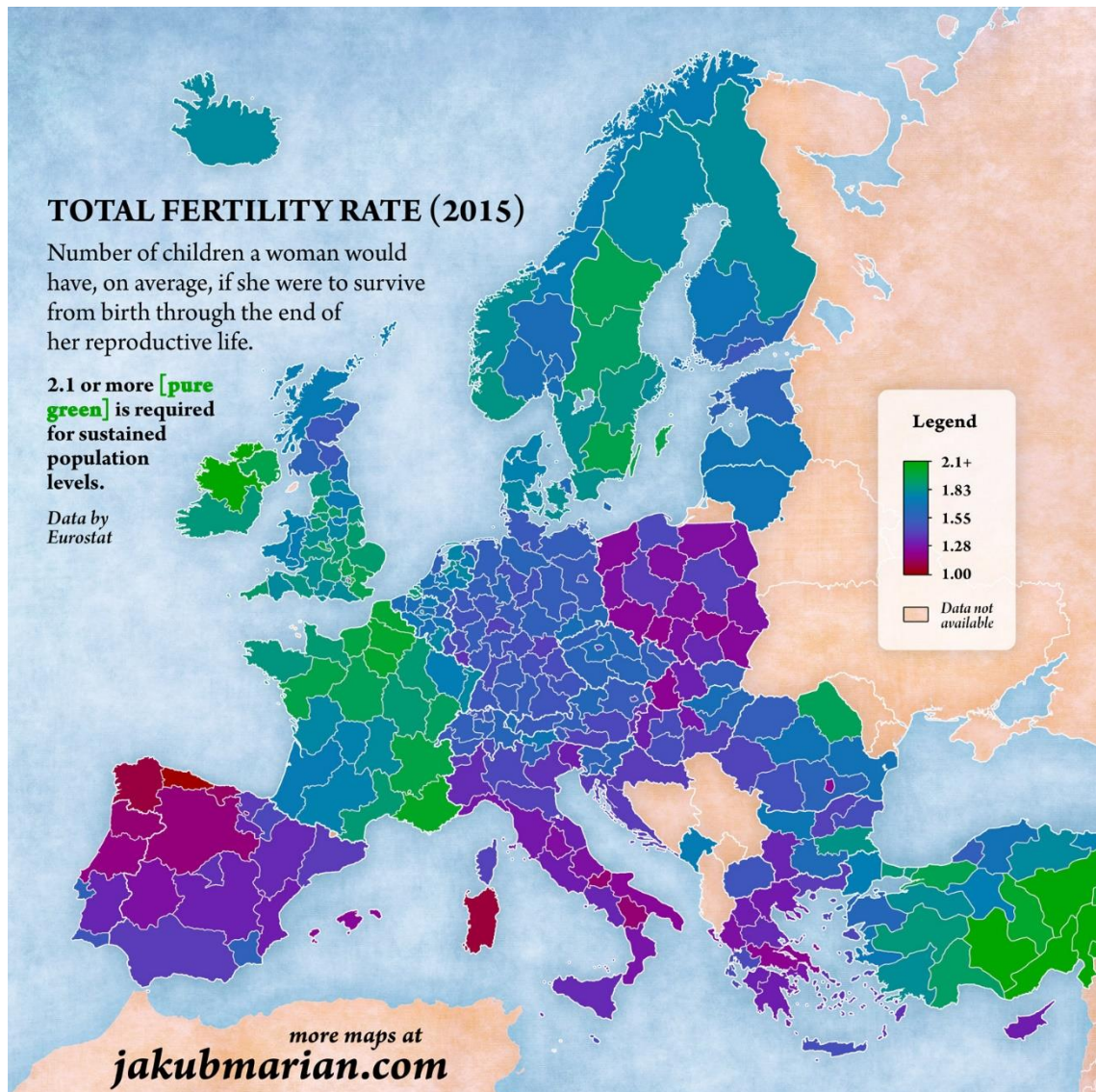

Forrás: <http://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html>

A Központi Statisztika Hivatal (KSH) szerkesztett egy interaktív **korfát**, ami a magyar lakosság élettartamát jeleníti meg nemenként és korcsoportonként (4. ábra). 2016-ig a tényleges adatok alapján dolgozták fel a népesség összetételét, ezután pedig egészen 2060-ig becslésekkel dolgoztak, amelyet a 4. számú ábrán eltérő színekkel különböztettek meg. Az ábra felső része a 2016-os állapotot mutatja, ahol a népességszám 9 830 485 fő. Alatta pedig a 2060. évi várható korfa szerepel, amikor 7 902 861 főben jósolják meg a lakosságszámot.

A grafikonon jól megfigyelhető a születéskor várható élettartam növekedése is. Mint említettem, a népesség folyamatos fogyása alapvető gondokat okoz az ellátó rendszernek.

5. ábra: Európa termékenységi viszonyai 2015-ben

Forrás:

http://m.portfolio.hu/short/igy_urul_ki_europa_latvanyos_es_egyben_szomor_u_terkepe_n_az_igazsag.247809.html

Az 5. sz. ábra az európai **termékenységi viszonyokat** illusztrálja. A termékenységi ráta azt mutatja meg, hogy átlagosan mennyi gyermeket hozna világra egy nő élete során. Az ideális érték 2,1, ugyanis ekkora lenne szükséges a népesség fenntartásához.

A vizsgált országok között Magyarország a középmezőnybe sorolható, amennyiben eltekintünk a Közép-magyarországi és a Nyugat-dunántúli régióban jelzett értékektől.

Mivel a gazdaságilag fejlett területeket összefüggésbe szokták hozni a születésszám csökkenésével, így Magyarországon is helytállóknak tűnik a két régiós érték a fejlettség alapján.

A ráta értékeit megvizsgálva Franciaország, Írország, Svédország és Törökország mutatja a legkedvezőbb eredményt. Érdekességként emelném ki a 2. és az 5. ábra összevetéséből, hogy magasabb nyugdíjkorhatárt jósolnak Írországban és Franciaországban a kedvező születésszám ellenére, mint Magyarországon. Svédország nyugdíjrendszere pedig kiegyensúlyozottnak tűnik, hiszen Norvégia mellett az egyedüli olyan ország, ahol a legalacsonyabb nyugdíjkorhatárt jósolják európai viszonylatban, és ebben szerepet játszhat a lakosság gyarapodó jellege. A termékenységi viszonyok alapján a legkedvezőtlenebb helyzetben Spanyolország, Olaszország, Lengyelország és Görögország van.

A magyar nyugdíjrendszer fenntarthatatlanná váló helyzetét tovább fokozza, hogy sokan a jobb életkörülményeket biztosító **külföldi munkahelyeket** célozzák meg. Van, aki átmeneti jelleggel vállal külföldön munkát, és vannak olyanok is, akiket a határon túli letelepedés motivál. Mindez adó- és járulékbevétel kiesést okoz az államnak, ugyanis nem lehetséges levonni az emberek béréből a nyugdíjjárulékot. 2017-ben ezt a Magyar Állam részben azzal kompenzálta, hogy vízummentességet adott az ukrán állampolgároknak, bővítve a magyar munkaerőpiaci szereplők körét, ami a járulékbevételek szempontjából is kedvező hatással lehet a költségvetésre. Ausztria is hasonlóan munkaerőt „importál” az európai uniós tagállamokból.

Vannak, akik az életkörülményeik biztosítására köztes megoldást vállalnak, vagyis egyszerre több Európai Unióhoz tartozó államban keresik a kenyerüket. Ilyenkor az általános szabály szerint a nyugdíjbiztosítás abban az országban illeti meg, ahol a természetes személy lakóhelye van, vagy ahol a munkában eltöltött idő több. Ennek a szabályozására azért van szükség, mivel egy tagállamban járhat csak a biztosítás. (Széll Z. - dr. Asztalos Zs. 2015, 20. old.)

„A foglalkoztatott a nyugdíjjárulékot (tagdíjat) a járulékalapul szolgáló jövedelme, legfeljebb azonban a Magyar Köztársaság költségvetéséről szóló törvényben az egy naptári napra meghatározott összeg naptári évre számított összege után fizeti meg.”
(Bauer J. – Lévai Z. 2012, 285. old.)

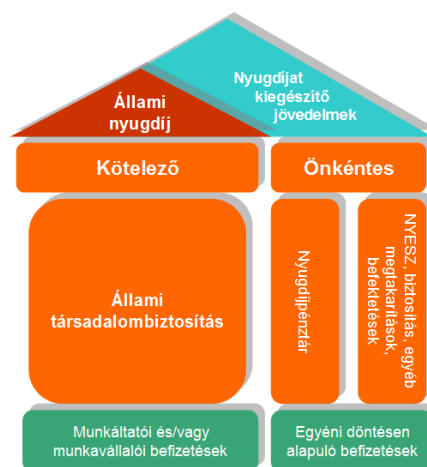
Utolsóként az **átlagéletkor emelkedését** vetném fel – mely tendenciát már korábban is említettem -, hiszen ez is közrejátszik a rendszer hosszú távú fenntartásának a sikertelenségében. Minél hosszabb ideig élnek ugyanis az emberek, annál több pénzt kell szánnia az államnak a nyugdíjkorhatár betöltését követően eltartásukra, amelynek a fedezete viszont nehezen gyűjthető össze, mivel az aktív korú lakosság száma évről évre csökken a nyugdíjasok számának növekedésével szemben. Az elhalálozás idejének kitolódását az egészségügyi rendszer fejlődése is elősegíti. A nyugdíjkorhatár emelése azonban csak rövidtávon tudná megoldani a rendszer finanszírozási problémáit.

A fenti tényekkel szembesülve a mindennapi sajtóban, felvetődik az a kérdés, hogy akkor mit tehet az egyén annak érdekében, hogy biztosítsa a számára elvárt életkörülményeket az élete azon részében, amikor már a fizikai és/vagy szellemi képességei gátat szabnak az öfenntartásra. Szakdolgozatom további részében ezen problémát megoldó vagy mérséklő öngondoskodási lehetőségeket taglalom.

2. Nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzése a Személyi jövedelemadóban

A 6. ábra jól szemlélteti a magyar nyugdíjrendszer finanszírozási szerkezetét. Ebben a fejezetben a lakosság önkéntesen választható nyugdíjtakarékoskodási lehetőségeit - azaz az önkéntes nyugdíjpénztárt, az üzleti nyugdíjbiztosítást és a nyugdíj-előtakarékosági számlát - vizsgálom, amelyek igénybevételét az állam adókedvezmények biztosításával ösztönözi a Személyi jövedelemadó törvény rendelkezéseinek megfelelően.

6. ábra: A nyugdíjrendszer finanszírozási struktúrája

Forrás: <http://penziranytu.hu/archivaltpop-torzsananyag/konyv/az-en-penzem/v-merlegelj-es-donts/28-nyugdijas-evek/2-mai-magyar-nyugdijrendszer-lenyege>

Az öngondoskodási konstrukció kiválasztásánál nagyon körültekintőnek kell lenni, hiszen az a nyugdíjas évek alapját fogja képezni, és a társadalom nagy része majd csak erre fog tudni hagyatkozni - ha a megélhetésről lesz szó – az állami nyugdíjrendszer kiegyensúlyozatlan működése miatt. Minden ember más-más preferenciával rendelkezik, így nehéz rangsort felállítani, hogy melyik megtakarítási forma a legkedvezőbb.

A továbbiakban a kedvezmények és feltételek számbavételével fogom összehasonlítani a nyugdíjcélú megtakarításokat, majd pedig az igénybe vehető adókedvezmények kiemelésével „kalkulálom” ki a legkedvezőbb terméket. Ezek a kedvezmények a Személyi jövedelemadó törvény 44/A § alapján a rendelkezés az adóról címszó alatt szabályozottak, az összevont adóalap adójának az adókedvezményekkel csökkentett részéből vehetők figyelembe. Arról rendelkezhet a magánszemély, hogy a jogszabálynak megfelelő mértékű kedvezményt jóváírják azon az önkéntes kölcsönös biztosító pénztári számláján, amelyet előzetesen kiválasztott és ez a pénztár részéről is alátámasztott. Ha valaki több ilyen számlával rendelkezik, akkor csak az egyiknél veheti igénybe az állam támogatását.

A nyugdíj-előtakarékossági számlánál is ugyanez a helyzet, azzal a különbséggel, hogy egy embernek csak egy ilyen számla lehet a tulajdonában, így egyértelmű, hogy hol történik a jóváírás, amennyiben nem helyeztette át a számláját egy másik pénzügyintézetbe. Amennyiben a jogosult az állami nyugdíj kedvezményezettjévé válik és a nyugdíj-előtakarékossági számlája megszűnik, akkor az általa tett nyilatkozatban feltüntetett számlára folyósítják az adókedvezményt (Szja tv. 44/B § (2)).

A nyugdíjbiztosítások esetében is az ügyfél a biztosítótól kapott igazolás ellenében rendelkezhet a járó adókedvezményről. Az igazolás kötelező tartalmi elemei a következők: az összeg, amely felett rendelkezni kíván a kliens; a biztosítótársaság megnevezése, folyószámlája; az adott ügylet szerződésszáma, a magánszemély nyilvántartására szolgáló szám az adózási rendszerben. Az adóhatóság felé történő adatközlést követően történik a kedvezmény kiutalása a társaság pénzforgalmi számlájára, amelynek elosztása az ő feladata, amennyiben az igénybevevő több biztosítási szerződésére szeretné érvényesíteni. A támogatás megosztása a különböző nyugdíjbiztosításokba fektetett összeggel arányosan történik és jóváíródik a szerződésben (Szja tv. 44/C §).

2.1. Önkéntes nyugdíjpénztári kedvezmények

Az önkéntes nyugdíjpénztár – a nevéből is eredően – nem von maga után kötelezőséget. Az egyén saját akaratából igényelheti a tagságot, amennyiben már betöltötte a 16. életévét azért, hogy a majdani nyugdíját kiegészíthesse. A nyugdíjpénztári számlára – a számlatulajdonoson kívül – **a munkáltató is teljesíthet befizetéseket**. Az így összegyűjtött összeg kizárólag a nyugdíjpénztári tag tulajdonában van, akinek a halála esetén a törvényi feltételeknek megfelelő örökös lesz a kedvezményezett, amennyiben nem volt más feltüntetve a pénztártag kérésére. Hasonlóan a betéti számlákhoz, a szerződött fél itt is nyomon kísérheti az egyenlege alakulását. (nyugdíj-nyugdíj.blog.hu, 2013)

A megtakarítás lehetőséget ad az igénybevevőjének arra, hogy változó nagyságú összeget helyezzen el az egyéni számlájára rendszeres jelleggel. A pénztár saját maga által összeállított portfóliókat kínál, amelyek közül a megtakarító a kockázati besorolása és az életkora függvényében választhat, és tájékozódhat a mindenkori árfolyamáról és hozamáról a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban MNB) weboldalán. A jegybank a különböző pénztárak adatainak az összegyűjtésével és közzétételével segíti a fogyasztók döntését. Van olyan eset is, hogy az ügyfél, tájékozódása révén felfedez számára kedvezőbb szolgáltatásokat biztosító pénztárt, és az addig összegyűjtött összeget áthelyezi oda. Ez plusz költségekkel jár, ami azonban nem haladhatja meg a 3 000 Ft-ot, továbbá az utalást terhelő kamatot is meg kell fizetnie.

Az állam szerepvállalása

Az állam a megtakarított összegek után 20%, de 150 000 Ft-ot nem meghaladó adókedvezményt biztosít (Szja tv. 44/A § (1)). Ahhoz, hogy ezt a küszöbértéket elérje valaki - így kihasználva a teljes támogatást - 750 000 Ft-ot kell elhelyeznie a számláján az adott évben, amire végül az állami hozzájárulás is jóváírásra kerül. A pénztár a bevételét az egyének félrerakott pénzéből szerzi, aminek legfeljebb 6%-a illeti meg, azonban a folyósított adókedvezményre nem képezhet terhet. A nettó összeget a 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól szóló törvényben foglaltak szerint fektetik be.

A konstrukció népszerűségét növeli az is, hogy az a munkáltató, aki a munkavállalója számára **béren kívüli juttatásként** a pénztári hozzájárulás mellett dönt, szintén támogatásban részesül az adózást illetően, hiszen kevesebb járulékot kell megfizetni a számlára utalások után.

Az így folyósított összegre az állam csak egyszer biztosít kedvezményt - amit a munkáltató érvényesít is –, így a számlatulajdonos az ezekre járó plusz juttatásoktól elesik.

A nyugdíjcélú megtakarításokat csak a nyugdíjra jogosító életév betöltésével lehet adózási kötelezettség nélkül elérni. Akik 2012. december 31-e előtt léptek be a pénztárba, azoknak 3 év tagságot követően, akik pedig ezen időpont után váltak taggá 10 év elteltével rendelkezhetnek a megtakarításuk igénybevételéről adóteher nélkül. 5 lehetőség közül választhatnak az összegyűjtött pénzüikkel kapcsolatban (1. táblázat).

1. táblázat: Nyugdíjpenztári összeg felhasználása

	Nyugdíjszolgáltatás igénybevétele	Tagsági díj folyósítása továbbra is
1.	Járadékként	Nem
2.	Összes megtakarítás felvétele egyben	Nem
3.	Bizonyos hányadát egyben felveszi, a többit járadékként	Nem
4.	Nem veszi igénybe, a megtakarítás a számlán marad	Nem
5.	Nem veszi igénybe	Igen

Forrás: A MNB terméktájékoztatója alapján szerkesztve

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdijpenztarak/onkentes-nyugdijpenztar>

Mivel a pénztári rendszer változásának az időpontjától számított 3 év letelt 2015. december 31-én, így a továbbiakban a 10 éves tagságot vállaló ügyfelek döntési alternatíváiról írok, hogy miképp rendelkezhetnek a megtakarításukról, ha már 10 éve tagok, de még nem vonultak nyugdíjba. A pénztári tag dönthet arról, hogy továbbra is a pénztár ügyfele marad ugyanolyan feltételekkel, vagy pedig az adóteherrel járó időszakban kiveszi a teljes összeget, vagy csak bizonyos százalékát, amire - a hozamokat leszámítva - adót és egészségügyi hozzájárulást számítanak fel. A kilépés mellett is dönthet, vagy arról, hogy a felhalmozott összeget nem veszi ki, de a tagdíj fizetésétől eláll.

Azoknak, akiket az egészségi állapotuk nem teszi alkalmassá a munkavégzésre, áttérhetnek önszegélyező pénztárhoz, illetve egészségpénztárhoz már a fordulónap előtt. Kitétel azonban az átlépéshez az, hogy ez az egészségkárosodás minimum 1 évig fennálljon, és az érintett hatóság ezt igazolja.

Amennyiben az ügyfél állapota kevesebb, mint 40%-ban romlott vagy a munkára való megfelelése legfeljebb 50%, úgy nem élhet ezzel a lehetőséggel. (Önkéntes nyugdíjpénztár, mnb.hu)

2.2. Üzleti nyugdíjbiztosítások kedvezménye

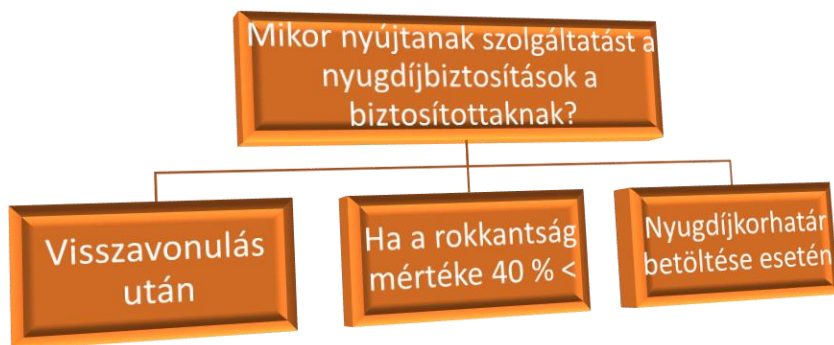
Ez az öngondoskodási forma nem túl régóta képezi részét az államilag támogatott nyugdíjcélú megtakarításoknak. A konstrukciónak két fajtája van:

- a hagyományos életbiztosítás és
- a befektetési egységekhez kötött életbiztosítás (unit-linked).

A **hagyományos életbiztosítás** az egyetlen olyan nyugdíjcélú megtakarás, ahol az igénylőnek és a szolgáltatónak is kölcsönösen fontos a befektetések után járó kamat maximalizálása, hiszen a biztosító társaság a tulajdonában lévő eszközöket és az ügyfél nála félretett pénzét fekteti be. A kliens megtakarításai után járó hozam két részből tevődik össze: fix kamatlábból és változó kamatlábból. Az előbbi a befektetés kimenetelétől függetlenül megilleti az igénybevevőt, az utóbbi viszont már érzékenyen reagál a végkifejletre. A kockázatvállalás a biztosítót terheli, hiszen saját preferenciái alapján használja fel befektetési célra a biztosított tőkéjét és a társaság vagyonelemeit.

A nyugdíjbiztosítások másik típusa (**unit-linked**) az ügyfél szempontjából már a kockázatosabb kategóriába sorolandó, mivel az eszközalapok közötti döntés és a rá fordított összeg is az ő feladata, így a kockázatot is neki kell vállalnia. A választás súlyát a biztosítási tevékenységet végző azzal mérsékli, hogy összehasonlítja a különböző eszközalapokat a várható hozam és a rizikó mértékének tekintetében. A kockázatvállaló és a kockázatkedvelő egyének között lehet népszerű ez a termék, hiszen ebben az esetben sokkal több hozamot lehet elérni, mint a biztonságosabb „társával”, a hagyományos életbiztosítással.

Célszerű a szerződéskötés előtt utána járni a különböző, forgalomban lévő termékek jellemzőinek, és annak, hogy milyen költségeket vonnak maguk után. A költségek mértékét a teljes költségmutatóval (TKM) tüntetik fel, maximális nagyságát az MNB szabályozza az ügyfelek érdekeit szem előtt tartva, a majdani nyugdíjösszeg minél nagyobb mértékű kiegészítése érdekében.

8. ábra: Nyugdíjbiztosításra való jogosultság kezdete

Forrás: Saját szerkesztés az MNB nyugdíjbiztosítási tájékoztatója alapján

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdijbiztositas>

A 8. ábrán feltüntetett esetekben az ügyfél dönthet arról, hogy egy összegben szeretne-e hozzájutni az addig összegyűjtött pénzéhez, illetve valahányad részéhez, vagy ezzel szemben inkább rendszeres juttatások formájában használná fel a megtakarítását élethosszig, vagy egy kitűzött időpontig. Az utóbbi két esetben az ügyfelek az állami nyugdíjrendszer járadék kifizetéseihez hasonlóan a havonkénti gyakorisággal szoktak élni.

Az állam kötelezettségvállalása a nyugdíjbiztosításoknál

Hasonlóan a 2.1-es pontban említett megtakarítási formához, az állam itt is 20% adókedvezményt nyújt. A felső határ viszont kedvezőtlenebb, mivel azt 130 000 Ft-ban állapították meg (Szja tv. 44/C § (1)). A maximum kedvezmény akkor érhető el, ha egy éven belül 650 000 Ft-ot tesz félre az ügyfél. Mivel a szerződött fél és a biztosításra jogosult egyének személyének nem kötelező megegyeznie, így azok is élvezhetik az állami támogatás előnyeit, akik nem vehetik igénybe az adójóváírást. Ez azokra jellemző, akiknek a havi keresete a minimálbér közelében van, illetve az alatti. (Pénzcentrum, 2017.)

Az összeg adómentes igénybevétele a nyugdíjas évek kezdetétől érvényes. A biztosító szolidaritást vállal a klienseiért, mivel ha egy nem várt élethelyzet következtében az ügyfél nem tudja teljesíteni a díj fizetését, akkor ideiglenesen felfüggesztheti a kötelezettségét.

Amennyiben elkerülhetetlen, hogy a szerződésben rögzített időpont előtt nyúljon hozzá a megtakarításához az ügyfél, akkor az többlet ráfordításokkal jár. Ez annyit jelent, hogy az addig elszámolt adójóváírásokat 120%-osan kell visszafolyósítani, és a kockázatvállaló szervezetnek is magas költségeket kell megtérítenie a lejáratig fennmaradó idő tekintetében.

Normál eljárás keretében a törvényes örökösöt illeti meg a rendelkezési jog a megtakarítás felett a biztosított halála esetén, de ettől akár el is térhet a szerződött fél, amennyiben korábban megjelölt valaki mást, hogy ezzel a lehetőséggel élhessen. (Nyugdíjbiztosítás , mnb.hu)

2.3. Nyugdíj-előtakarékossági számla

Végül, de nem utolsó sorban rátérek a szakdolgozatom fő témájára, a nyugdíj-előtakarékossági számla bemutatására. Az értékpapírszámlával személyre szabott befektetési portfóliót lehet kialakítani a nyugdíjcélú megtakarítások számára. Ennek a szabadkezdésnek viszont az a hátránya, hogy az ügyfélnek megfelelő tájékozottsággal kell rendelkeznie az adott területen, és elengedhetetlen a termékekbe helyezett pénzének folyamatos ellenőrzés alatt tartása. A megtakarító csak a szolgáltató által kínált konstrukciókba investálhatja a pénzét, amit a szolgáltatótól igényelhet.

Nyugdíj-előtakarékossági számlát csak írásban lehet létrehozni 5 000 Ft ellenében, valamint kizárólagosan forint pénznemben. Ez az egyetlen olyan öngondoskodási módszer az állami nyugdíjjáradék kiegészítésére, amelynél nincs előírtan elhelyezendő összeg. Számlavezetési díjként költséget vonnak le, amely maximum az egy éven belül elhelyezett tőke átlagának az 1%-a lehet, de ha ez az arány nem haladja meg a 2 000 Ft-ot, akkor is meg kell fizetni minimum ennyit. Ahhoz hogy a megtakarító az adott termékbe befektethessen, díjat kell fizetnie a megbízásért a számlavezető intézetnek, annyi kedvezménnyel, hogy a legelső tranzakció igénybevétele ingyenesen biztosított számára.

Az állam felelősségvállalása

Mint minden korábban említett öngondoskodási termékénél, a személyi jövedelemadóban adható kedvezmény (Szja tv. 44/B § (1)) itt is 20%, ami nem haladhatja meg a 100 000 Ft-ot évente, amennyiben az illető 2020 után vonul vissza, ha pedig előtte, akkor 30 000 Ft-tal több kedvezményt tud érvényesíteni (9. ábra).

Előbbi esetben 650 000 Ft, utóbbi esetben pedig 500 000 Ft éves megtakarítással lesz jogosult a teljes támogatási összegre.

9. ábra: Igénybe vehető kedvezmények a NYESZ-nél

Forrás: Saját szerkesztés az MNB nyugdíjbiztosítási tájékoztatója alapján

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdij-elotakarekossagi-szamla>

Akik 2013. január 1-je előtt vették igénybe ezt a konstrukciót, előnyösebb helyzetben vannak, hiszen 10 év helyett csak 3 évet kell várniuk arra, hogy adókötelezettség nélkül vegyék fel a pénzüket a nyugdíjjogosultságuk hatályba lépése után. Tehát a nyugdíjba vonulás nem feltétlen jogosítja fel az ügyfelet a kedvezmény érvényesítésére, mivel a szerződésben szereplő időtartamnak mindenképp le kell telnie.

Az önkéntes nyugdíjpénztárral egyetemben, ha mégis idő előtt kívánja valaki a számlaszerződését felbontani, akkor az adókedvezményt és plusz még ennek a 20%-át kell visszatérítenie, és az addig elért hozadékokat adó terheli. A felmondást mindkét fél kezdeményezheti. Haláleset kapcsán ugyanaz az eljárás, mint az előbbi két megtakarításnál. (Nyugdíj-előtakarékossági számla, mnb.hu)

2.4. Optimális választás az adókedvezmények tekintetében

Nyugdíj-megtakarítási formák összehasonlítása

Kategóriák	ÖNYP	NYESZ	Nyugdíjbiztosítás
Befizetés	rendszeres	korlátlan	rendszeres vagy egyszeri
Aktív befektetési döntés	nem	igen	lehetséges
Teljes adómentesség elérése	10. ill. 21. év után	10. év után	5. ill. 10. év után
Adójóváírás mértéke	20%, max. évi 150 ezer Ft	20%, max. évi 100 ezer Ft	20%, max. évi 130 ezer Ft
Költségek	alacsonyabb	mérsékelt	magasabb

Forrás: Portfolio-gyűjtés

10. ábra: Nyugdíj-megtakarítási formák összehasonlítása

Forrás:

http://www.portfolio.hu/befektetes/nyugdij/rettegsz_hogy_nem_lesz_nyugdijad_adoked_vezmenyel_is_osszehozhatod.217964.html

A 10. ábra jól szemlélteti a 2. fejezetpontban végigkísért, időskori ellátást kiegészítő, megtakarítási opciók közötti eltéréseket. A táblázat alapján egyértelmű, hogy **az önkéntes nyugdíjpénztár kínálja a legmagasabb adókedvezményt**, ami mellett pozitívum még, hogy nem igényel szaktudást az ebbe történő tőke fektetése. Azonban nem csak egy, hanem egyszerre több típusú termékbe is van az embereknek lehetősége befektetni. Egy magánszemélynek lehet több önkéntes nyugdíjpénztári számlája és nyugdíjbiztosítása, így diverzifikálni tudja a megtakarításait. Nyugdíj előtakarékossági számlából viszont csak egyet rendelkezhetsz mindenki. A több lehetőség kihasználásából a kumulált adóvisszatérítés 280 000 Ft/év lehet legfeljebb 1 400 000 Ft/éves befektetésnél (Szja tv. 44/D § (1). A hagyományos életbiztosításon kívül egyik megoldás sem biztosít fix hozamot. (Öngondoskodási termékek összefoglalása, mnb.hu)

A nyugdíjcélú megtakarítások nagyságát nem csak az adókedvezményekkel befolyásolhatjuk, hanem a befektetési időszak hosszával is. Annál több hozam „rakódik rá” a tőkére évente, minél régebb óta kezdte el az egyén a gyűjtögetést. Az MNB ennek szemléltetésére két esetpéldát is elérhetővé tett a weboldalán:

- ❖ Az első esetben rögzíti a befektetendő összeget, ami 1 000 000 Ft, valamint az éves kamatot is, amit 3%-kal vesz figyelembe. Az egyetlen változó tényező a befektetési idő hossza, amely alatt arányosan, egyenlő részletekben fizetik be a tőkét:
  - **10 éves ciklus esetén egy évre 100 000 Ft befizetés jut, ami 146 400 Ft többlet megtakarítást eredményez.**

- További 15 év (összesen **25 év**) elteltével pedig **458 400 Ft** hozamot ér el az ügyfél.
  - Aki pedig a törvény által előírt kötelezően ledolgozandó évek, azaz **40 év** alatt takarít meg, **885 000 Ft** kamatjováírt kaphat.
- ❖ A másik példában ugyanazok a feltételek adottak, mint az előzőben, azt leszámítva, hogy most az 1 000 000 Ft befizetendő összeget a szolgáltatás igénybevételekor fizetnék be maradéktalanul:
- A **10 év** plusz **343 900 Ft**,
  - a **25 év** plusz **1 093 800 Ft**,
  - a **40 év** plusz **2 262 000 Ft** hozambevételt jelent.

Az előbbi gyakorlatból jól látszik, hogy minél több ideig kerül a tőke befektetésre, annál több ideje van kamatozni. Ha nem egy összegben fizetik be a számlára a megtakarítást, akkor az ügyfél elesik azoknak a befizetéseknek a kamatbevételeitől, amit korábban is befektethetett volna. (Nyugdíjcélú öngondoskodás, mnb.hu)

	<i>Nyugdíjbiztosítás</i>	<i>Önkéntes nyugdíjpénztár</i>	<i>Nyugdíj előtakarékosági számla</i>
<i>15 évi hozam</i>	1 854 400	2 054 300	2 188 900
<i>15 évi költség</i>	922 800	190 000	46 000
<i>Egyenleg</i>	5 251 600	6 188 900	6 462 900

2. táblázat: Nyugdíjmegtakarítások egyenlege

Forrás: Saját szerkesztés a Portfolio számításai alapján

http://www.portfolio.hu/befektetes/ongondoskodas/nyugdijra_gyujtesz_kisza_moltuk_melyik_a_tuti_befektetes.226681.html

A Porfolio gazdasági hírportál más szemléletből is megközelíti a ténylegesen elérhető megtakarítások összegét. Egy összehasonlító táblázatot készített a három öngondoskodási konstrukció tekintetében kiszámítva, hogy a befektetett összeg után mekkora összeg illeti meg az igénybevevőt, ha már a költségek levonásra kerültek, illetve a támogatásokat is elszámolták.

Az összemérés alapja 15 év, 5% rögzített hozam és 288 000 Ft félretett pénzösszeg évente (4 320 000 Ft 15 évre). A 2. számú táblázat nem teljesen mutat valós képet, hiszen mindegyik terméknél más-más kitételekkel lehet elérni a legjobb eredményt, de a fent rögzített feltételek alapján a nyugdíj előtakarékosági számla több hozammal kecsegtet alacsonyabb költségszint mellett (2. táblázat). (Huszák Dániel, 2016.)

A következő fejezetpontban, a lakosság megtakarítási hajlandóságát vizsgálom általánosságban és a nyugdíjmegtakarítások szempontjából is.

3. Primer kutatás

Primer kutatásom keretében kvantitatív és kvalitatív kutatást végeztem, amelyhez először kérdőíves eszközt alkalmaztam (1. számú melléklet), amit az egyik legnépszerűbb közösségi oldalon tettem közzé. Az online felmérés 2017. április 4 és 2017. április 28. között volt elérhető a kitöltőknek, illetve célzott üzeneteket is küldtem az ismerőseim számára. Ezzel párhuzamosan pedig a Zala Takaréknak pacsai kirendeltségén a célcsoportnak, vagyis az öngondoskodási konstrukciót igénybe vevő ügyfeleknek az adatait, iratait elemeztem. A vizsgálódások eredményeit összehasonlítottam, hogy még pontosabb következtetéseket szűrhessek le.

A kutatásom célja az volt, hogy megvizsgáljam a magyar társadalom egy részének megtakarítási szokásait, ezen belül is az előbb említett időskori állami nyugdíj kiegészítésére szolgáló termékek népszerűségét, illetve az esetleges népszerűtlenség okait.

3.1. Kutatási módszertan

Az 1. és 2. fejezetben lévő szekunder kutatásom ismereteiből kiindulva hipotéziseket fogalmaztam meg, amelyek helytállóságát a kutatásaim eredményével igazoltam vagy pedig cáfoltam.

A hipotézisek a következők:

- 1. hipotézis:** Az önkéntes nyugdíjpénztár a legnépszerűbb nyugdíjcélú megtakarítási forma.
- 2. hipotézis:** A nyugdíjcélú megtakarítások igénylését nagyban ösztönzik a személyi jövedelemadó kedvezmények.
- 3. hipotézis:** Az egyének fontosnak tartják, hogy legyen nyugdíjcélú megtakarításuk, ennek ellenére mégis kevesen rendelkeznek ilyen megtakarítással.
- 4. hipotézis:** Az emberek tisztában vannak azzal, hogy az állami nyugdíj nem biztosít majd megfelelő életkörülményeket a rendszer fenntarthatatlansága következtében, ezzel ellentétben mégsem tesznek félre erre a célra.
- 5. hipotézis:** A legfőbb ok a nyugdíjcélú megtakarítások hiányára az alacsony jövedelemszint.
- 6. hipotézis:** Az emberek megfelelően tájékozottak a jelenlegi nyugdíjrendszer fenntarthatatlanságáról.
- 7. hipotézis:** Az emberek átlagosan 35 éves korukban vesznek igénybe nyugdíjcélú öngondoskodási konstrukciót.

Vizsgálati mintanagyság: 112 kitöltött kérdőív és 19 nyugdíj-előtakarékossági számlával rendelkező adatai.

Elemzési módszerek: a kvantitatív adatok esetében statisztikai módszerek, a kvalitatív információk tekintetében tartalomelemzés.

Most pedig rátérek a kérdőíves kutatásom elemzésére.

3.1.1. Kérdőív - A háztartási szektor megtakarítási szokásairól

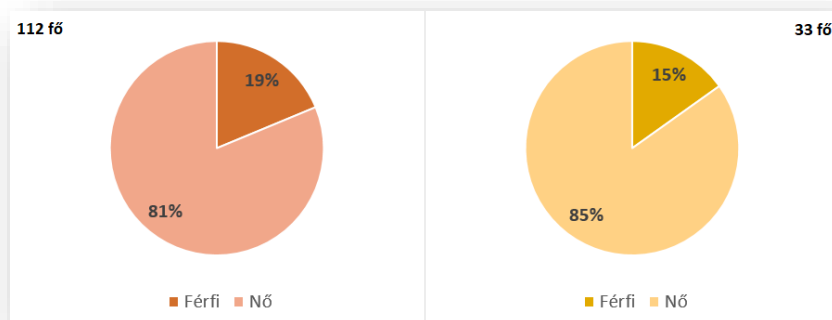
Azért döntöttem a kérdőíves megkérdezés mellett az interjú helyett, mert egy személyes kontakt során az ember nem mer annyira megnyílni, és éppen emiatt nem reális információkat közölhet, ami a kutatás eredményét jobban torzíthatja, mint egy számítógépen, vagy okos eszközön kitöltött „teszt”.

A kérdőív első harmadában a kitöltők nemére, életkorára, lakóhelyére, anyagi helyzetére, stb. vonatkozó zárt kérdéseket tettem fel, a második harmadban a megtakarítási hajlandóságukra, az utolsó harmadban pedig kifejezetten a nyugdíjról, illetve az annak kiegészítésére szolgáló termékekről alkotott véleményükre voltam kíváncsi.

A kutatásom **nem reprezentatív**, illetve a kiválasztás is véletlenszerű volt. Összesen 112 személy töltötte ki a felmérést, nagyrészt Zala megyei lakosok, mivel az ismerőseim döntő hányadát is ők képezik.

A továbbiakban a kitöltők (**112 fő**, narancssárga színnel jelezve az ábrákon), valamint a közülük nyugdíjcélú megtakarítással/megtakarításokkal rendelkezők (**33 fő**, citromsárga színnel jelezve az ábrákon) demográfiai adatait hasonlítom össze, amelyekre a kérdőív 1-6. pontjában kérdeztem rá.

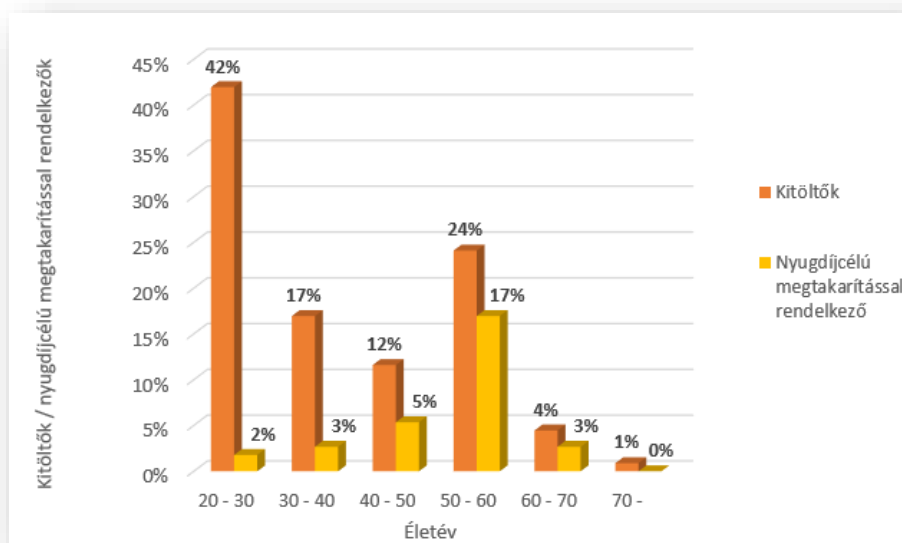
Megjegyezném, hogy a kitöltők és a nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők adatösszesítésénél kerekített százalékokat tüntettem fel, de ahol ezeket az adatokat összemértem, arányszámokat képeztem belőlük, ott a pontos értékek szolgáltak alapul.

1. diagram: A nemek megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján

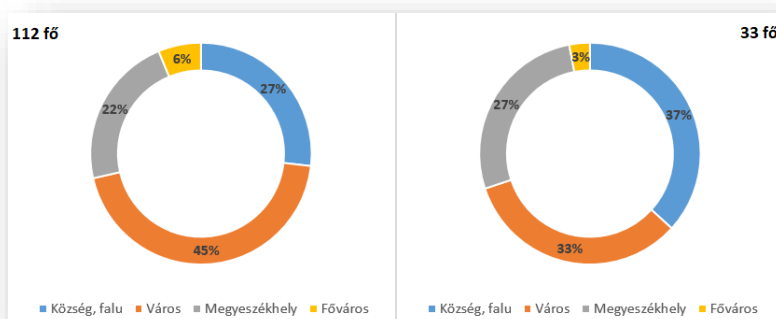
Az alapsokaság 81%-át nők, 19%-át pedig férfiak teszik ki, a megtakarítóknál ez csupán 4%-kal tér el a nők javára. Ezt a kiegyenlítetlenséget összefüggésbe lehet hozni az online aktivitással, amely eltérő lehet nemenként és korcsoportonként is (*1. diagram*).

2. diagram: A válaszadók életkor szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

Életkor szempontjából a nyugdíjcélu megtakarítással rendelkezők adatait ismertetném, hiszen ebből pontosan látszik, hogy melyik korosztály körében a legelterjedtebbek a nyugdíjcélu megtakarítások. Itt az összesített százalék nem 100%, hanem 29%, mivel az összes kitöltő számához viszonyítottam az adatokat. Az első helyen az 50-60 év közöttiek szerepelnek toronymagasan. Az öngondoskodók több mint a fele, azaz 17 %-a tartozik ide. Őket követik a 40 és 50 év közöttiek 5%-kal, majd pedig holtversenyben a 30-40 és 60-70 éves korosztály 3-3%-kal, végül a huszonévesek között is akadnak olyanok (2%), akik már elkezdtek félretenni a nyugdíjas éveikre (2. diagram).

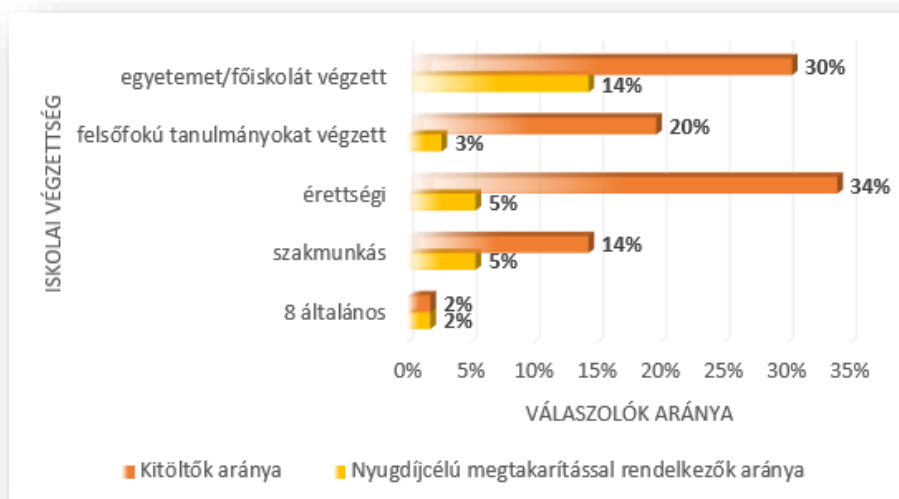
3. diagram: A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján

A 3. diagram bal oldala a kitöltők lakóhely szerinti megoszlását mutatja, ahol a 112 főt vettem alapul, a jobb oldali részben pedig ugyanezt, csak az öngondoskodási termékkel rendelkezők körében vizsgálva, ahol 33 főt vettem alapul. Az ábra alapján fel lehet állítani egy sorrendet, hogy mely lakóhelyen élők használják nagyobb mértékben az öngondoskodási lehetőségeket.

Az 1. helyen szerepelnek a községek, falvak 39%-os aránnyal, a 2. helyen a megyeszékhelyen élők 40%-kal, a következő helyen a városi lakosok 22%-kal, és az utolsó helyen pedig a fővárosiak vannak 15%-kal.

A százalékokat úgy kalkuláltam ki, hogy a nyugdíjkiegészítő szolgáltatások lakóhelyenkénti létszámát osztottam a vizsgált sokaság szintén lakóhelyenkénti létszámával.

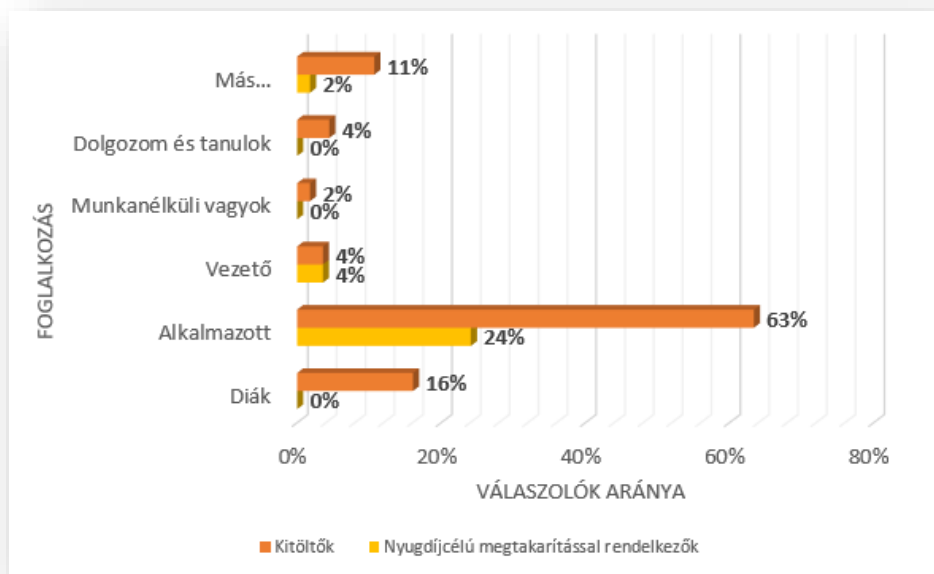

4. diagram: Az iskolai végzettségek szerinti megoszlás

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

Jelen kutatás szerint a 8 általános végzettséggel rendelkezőknél 100%-os a vizsgált konstrukció kihasználási aránya. Őket követik az egyetemet vagy főiskolát végzett egyének, amelyek közül majdnem minden második ember él a megtakarítási formával (~47%). A képről jól leolvasható, hogy a szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezők (közel 36%-a) nagyobb arányban igényeltek nyugdíjcélú terméket, mint az érettségi bizonyítvánnyal rendelkezők (15%-a), illetve a felsőfokú tanulmányokat végzettek (szintén 15%). (4. diagram)

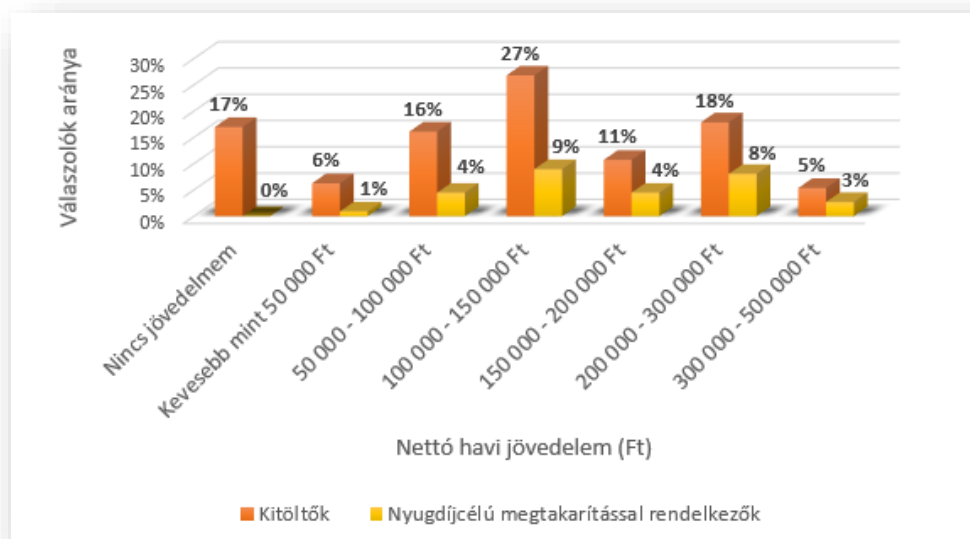
5. diagram: A válaszadók foglalkozási forma szerinti megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n= 112)

Az 5. diagram eredményei azt mutatják, hogy a diákoknak - akár dolgoznak az iskola elvégzése mellett, akár nem - és a munkanélkülieknek nincs öregségi ellátást kiegészítő megtakarítása, véleményem szerint azért, mivel nincs jövedelmük a megtakarításra.

A vezető beosztásban dolgozóknak van jellemzően a legmagasabb jövedelmi szintjük, így a várakozások beigazolódását szemlélteti az 5. diagram, hiszen itt 100%-os a kihasználás mértéke. Az alkalmazottak között 38%-os ez az arányszám.

A „Más...” kategóriához tartozók a következőket adták meg foglalkozásuknak: GYES (gyermekgondozási segély), GYED (gyermekgondozási díj), életművész, nyugdíjas. Az ide tartozó egyéneknek csak 18%-a rendelkezik az említett megtakarítással.

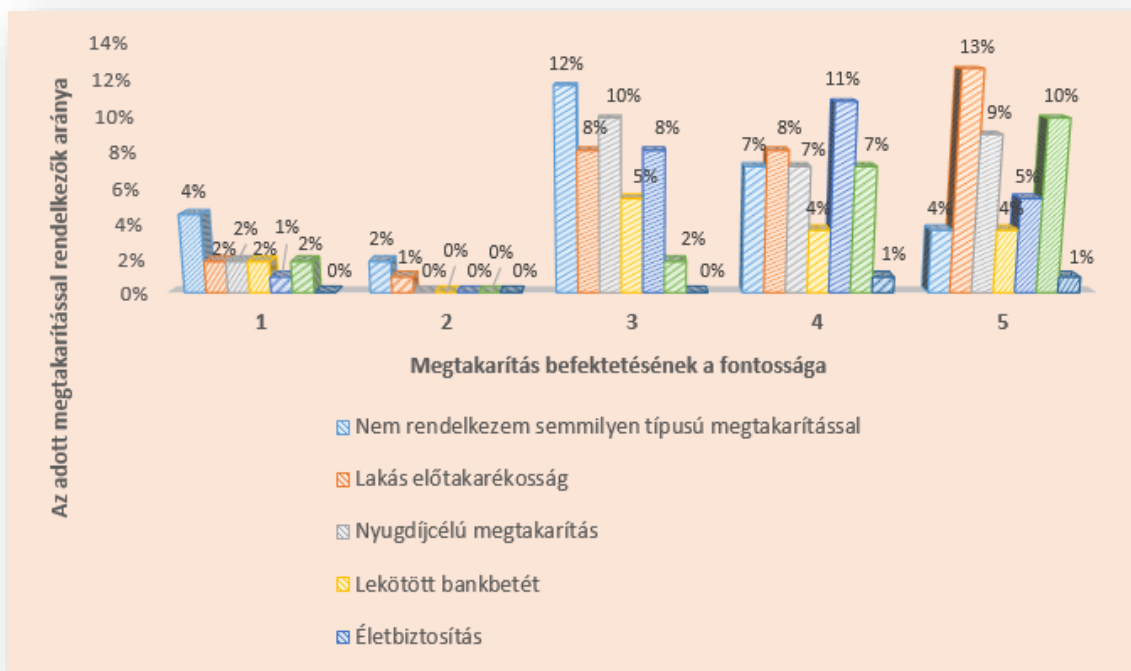
6. diagram: Nettó havi jövedelem szerinti megoszlás

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

A kitöltők közül a 100 000 – 150 000 Ft nettó havi jövedelmet elérők körében kötnek legtöbbször nyugdíjcélú megtakarításról szerződést, ha a konkrét létszámadatokat veszem figyelembe (6. diagram). Ha azonban az arányokat tesszük középpontba egy-egy jövedelmi szint viszonylatában, akkor egy növekvő tendenciát lehet észrevenni.

A jövedelemmel nem rendelkezők értelemszerűen nem rendelkeznek nyugdíjcélú megtakarítással. Az **50 000 Ft** alatt keresők **17%-a**, az **50 000 – 100 000 Ft** havi nettó jövedelműek **25%-a**, a **100 000 – 150 000 Ft** közöttiek **33%-a**, a **150 000 – 200 000 Ft** jövedelemmel rendelkezők **36%-a**, a **200 000 – 300 000 Ft** közöttiek **44%-a**, és végül az efölöttiek - egészen 500 000 Ft nettó havi keresetig terjedően - **60%-a** rendelkezik ilyen típusú megtakarítással, vagyis a jövedelem növekedésével párhuzamosan a megtakarítók száma is növekszik.

A kérdőívem következő szegmensében az emberek megtakarítási attitűdjére voltam kíváncsi, ahogyan ezt már korábban is említettem. Erre vonatkozóan készítettem a 7. számú diagramot, amin szemléltetem a főbb összefüggéseket.

7. diagram: Az egyének megtakarításai szokásai a megtakarításuk befektetésének fontossága tekintetében

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

A vízszintes tengely a megtakarítások befektetésének fontosságát mutatja egy 5-ös számozású skálán, ahol az 1-es szám azt jelenti, hogy „nem fontos”, az 5-ös pedig hogy „nagyon fontos” a szabad pénzeszközök lekötése kamatjövedelem céljából. A százalékok összesítése több mint 100%-ot ad ki, mivel többen is rendelkeztek többféle megtakarítással a 3-as, 4-es és 5-ös skálaértékeknél. A válaszolók közel egy harmadának (29%) nincs semmilyen konstrukcióban félretett pénze.

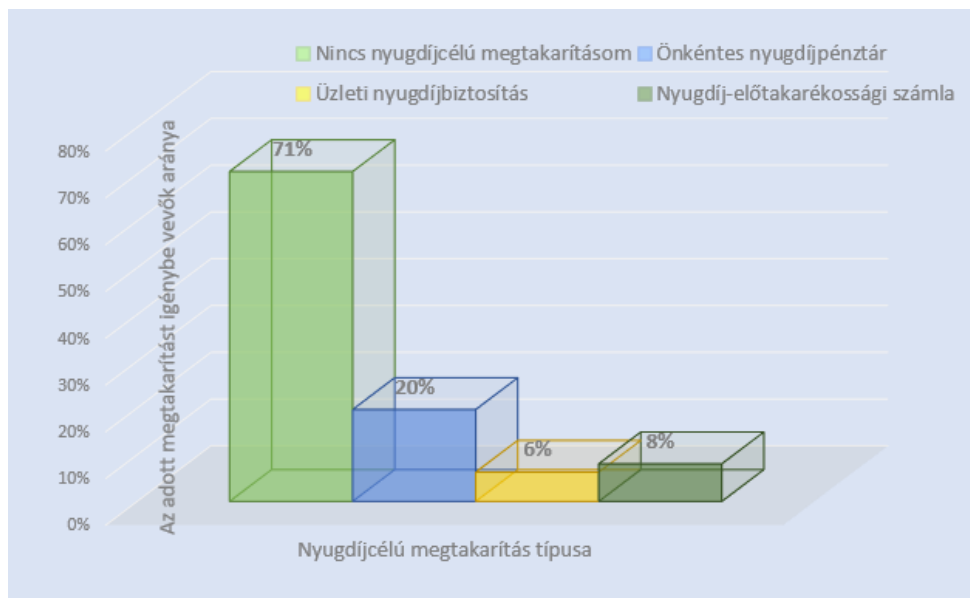
Érdekes módon szemmel láthatóan több megtakarítással rendelkeznek azok, akik a skála alsó értékét jelölték meg a fontosságot illetően, mint az egyel felettük lévő csoportnak, akik számára valamivel fontosabb a félretett pénzük kamatoztatása.

A nyugdíjcélú megtakarításokat a középmezőnyben lévők vették legtöbbször igénybe (10%), azonban csak 1 százalékponttal maradnak el tőlük azok, akik számára nagyon fontos a pénzük befektetése. Szintén a 3-as értéknél a legmagasabb a megtakarítással nem rendelkezők aránya (12%). A nem takarékoskodók száma megegyezik az 1-es és az 5-ös pontozásnál (4-4%).

A lakás előtakarékosági konstrukciók az utolsó szekcióban a legnépszerűbbek (13%), a lekötött bankbetétek pedig a középsőben (5%), míg az életbiztosítások a 4-esben (11%). A befektetési célú megtakarítások szintén az 5. csoportnál a legkedveltebbek, ami annak köszönhető, hogy az ide tartozó embereknek nagyon fontos a hozamok elérése a meglévő pénzeszközökre, amit ebben a megtakarítási opcióban tudnak legjobban kihasználni önálló befektetési portfóliók kialakításával.

Volt egy közlékeny fiatal ember - jelenleg 28 éves -, aki a megjelöltektől eltérő megtakarításokkal rendelkezik, amik pedig a következők: befektetési arany, részvények. Ezen kívül az alábbi információt osztotta meg a jövőbeli terveiről ennél a rovatnál: „Amióta üzlettel foglalkozom a célom, hogy behatárolható időn belül a nyugodt nyugdíjas évekhez megfelelő pénzt megszerezsem 30 éves koromig.” Ő 5-ös értéket jelölt meg a befektetések nélkülözhetetlenségére. Rajta kívül csak egy illető volt, aki írt még ebbe a kategóriába. Ő az egészségpénztárt tüntette fel, mégpedig a 4-es skálaértéknél.

Az utolsó harmadhoz érve kifejezetten a nyugdíjcélú megtakarítások igénybevételére, ennek hiányában az okok feltárására törekedtem.

8. diagram: Az igénybe vett nyugdíjcélú megtakarítások megoszlása

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

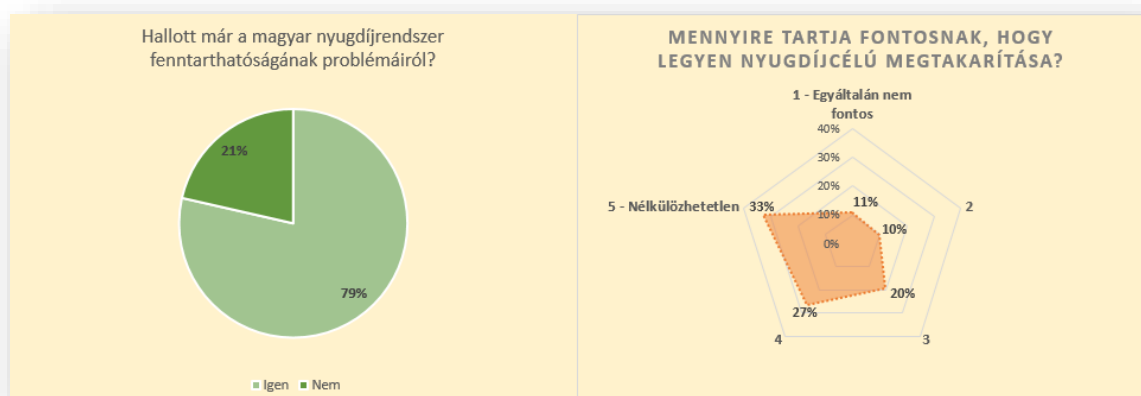
A válaszadók 71%-ának nincs nyugdíjcélú megtakarítása. Azonban a 7. és 8. diagram összevetéséből kiderül, hogy ebből 42% százalékpontnyi kitöltő más típusú

konstrukcióba helyezte el a pénzét. A fennmaradó 29%-ból pedig vannak olyanok, akik egyszerre több öngondoskodási termékbe is befektettek, ezért a százalékok összesítése nem egyenlő 100%-kal.

A legközkedveltebb közülük az önkéntes nyugdíjpénztár, aminek az oka az lehet, hogy ez jár a legalacsonyabb költségekkel, és emellett magasabb állami támogatással kecsegtet, mint a többi termék, ha a felső határt vesszük figyelembe. A kitöltők 1/5-e veszi igénybe ezt a szolgáltatást. Ezt követi a nyugdíj-előtakarékossági számla 8%-kal, majd pedig az utolsó helyen az üzleti nyugdíjbiztosítás 6%-kal.

A 9. diagram a nagyarányú igénybevétel hiányát méri fel a fogyasztói oldalról, hogy miképp vélekednek az időskori járadékkiegészítő szolgáltatások elengedhetlenségéről.

A kitöltők közel 4/5-ének (79%) van valamiféle ismerete arról, hogy milyen nehézségekkel küzd a magyar nyugdíjrendszer. Ennek ellenére csak 1/3-uk (33%) tartja nélkülözhetetlennek a problémát kompenzáló befektetési termékek igénybevételét. Ha ehhez hozzáveszem azokat, akik 4-es erősségűre választották meg nyugdíjcélú megtakarítások fontosságát (60%), akkor sem érik el a 79%-os arányszámot.

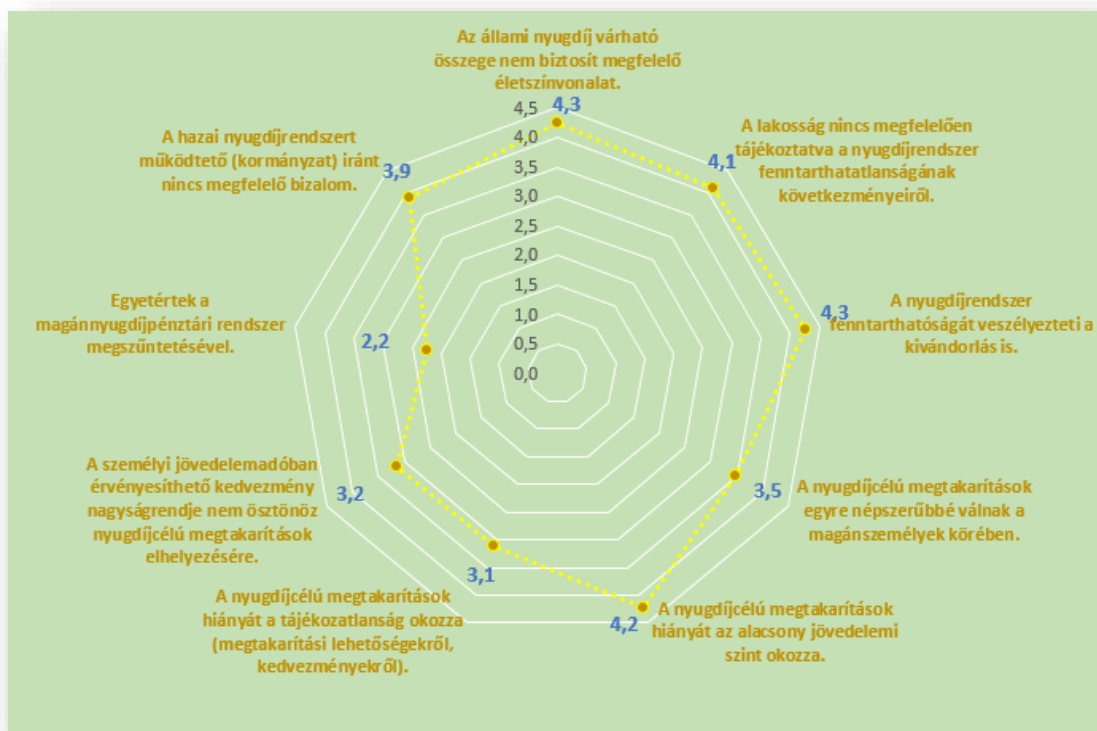
9. diagram: Nyugdíjcélú megtakarítások kontra nyugdíjcélú megtakarítások fontossága

Forrás: Saját szerkesztés saját primer kutatás alapján (n=112)

A 8. diagramból látható, hogy a válaszolók majdnem 30%-a tesz félre nyugdíjas éveire az arra vonatkozó pénzügyi termékek tekintetében.

Ez az arányszám nem köszön vissza a 9. diagram eredményeiben, hiszen jóval többen tudatában vannak a jelenlegi magyar nyugdíjrendszer jövőjének fenntarthatatlanságával kapcsolatban, ugyanakkor jelen felmérés alapján mégsem kompenzálják azt az erre szolgáló konstrukciókkal.

Hogy mi okozza ezt a jelenséget, azt a 10. diagram szemlélteti.

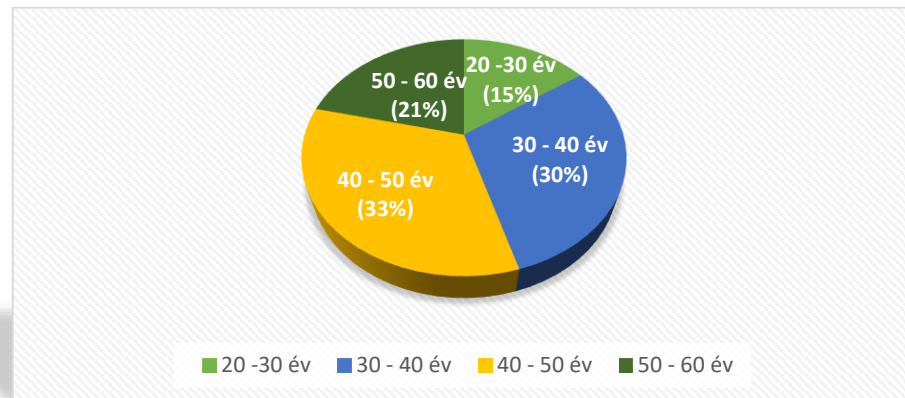
10. diagram: A nyugdíjcélú megtakarítások hiányának okai

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=112)

A felsorolt állítások közül a lakosság leginkább azzal nem ért egyet (2,2), hogy a magánnyugdíjpénztári rendszert megszüntették, illetve leginkább érzik úgy, hogy az állami nyugdíj nem fog megfelelő életszínvonalat biztosítani (4,3) és ehhez a kivándorlás is nagyban hozzájárul (4,3).

A kutatásban részt vevő egyének elsősorban az alacsony jövedelemszintet (4,2) teszik felelőssé azért, hogy nem sokan képeznek nyugdíjcélú megtakarításokat, másod sorban pedig a nyugdíjrendszer problémáiról való tájékoztatatlanságot (4,1). Ez kicsit ellentétben van a 9. diagramon jelzettekkel, hiszen ott a válaszolók 79%-a nyilatkozta azt, hogy tisztában van ezzel. A 3. helyre a hazai nyugdíjrendszert működtető felé való bizalmatlanság került.

A megtakarítási módokról való tájékozottságról, a nyugdíjcélú megtakarítások népszerűségéről, valamint az adókedvezmény mértékéről nem volt egyértelmű véleményük, mivel itt sokan a középutat választották. Az utóbbi annak is betudható, hogy nem sokan lehetnek tisztában az állam által kínált támogatásokkal, mivel a kitöltők körében is akadt olyan, aki rendelkezett öngondoskodási termékkel és mégsem érvényesített utána adókedvezményt.

11. diagram: Melyik korcsoportban veszik igénybe általában a nyugdíjcélú megtakarításokat?

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=33)

Ahhoz, hogy megkapjam azt, hogy mikor kötötték a kitöltők a nyugdíjcélú megtakarításukra vonatkozó szerződést, az életkorukból le kellett vonnom a megtakarításuk időtartamát (11. diagram).

Arra a következtetésre jutottam, hogy a **40 – 50 éves korosztály** körében igénylik legnagyobb mértékben valamely öngondoskodási szolgáltatást. Az ilyen típusú megtakarítással rendelkezők **1/3**-a tartozik ide. Ez annak is betudható, hogy a lakosság nagy része ekkora már túl van a családalapításon és szembesül azzal, hogy gondoskodnia kell a majdani időskori ellátásról, amíg még a fizikai és szellemi állapota ezt lehetővé teszi.

A második helyen **30 – 40 év** közöttiek vannak **30%-kal**, majd őket követik az **50 – 60 év** közöttiek **21%-kal**, akik közül többen, nagy valószínűséggel, a nyugdíjkorhatár elérésével már nem vehetik igénybe a félretett pénzük után járó szolgáltatásokat, amíg le nem telik a befizetési ciklus, amelyet előre meghatároztak.

Az utolsó helyen a **20 – 30 év** közötti kitöltők vannak **15%**-kal. Mivel ők kezdtek el legkorábban félretenni idős korukra, így magasabb hozamokra számíthatnak, mint a többiek, ha az összehasonlíthatóság érdekében azt feltételezzük, hogy minden megtakarító a nyugdíjra jogosító életévéig gyűjtöget.

A nyugdíjkiegészítő konstrukciókkal rendelkezők **átlagosan 40 éves** korukban vették igénybe ezt a megtakarítási lehetőséget, amely a keresőképes évek időszakát tekintve pont középen helyezkedik el, emiatt kiegyensúlyozottnak mondható.

3. táblázat: A hipotézisvizsgálat eredményei

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján

Hipotézis	Elfogadás
1. hipotézis: Az önkéntes nyugdíjpénztár a legnépszerűbb nyugdíjcélú megtakarítási forma.	
2. hipotézis: A nyugdíjcélú megtakarítások igénylését nagyban ösztönzik a személyi jövedelemadó kedvezmények.	
3. hipotézis: Az egyének fontosnak tartják, hogy legyen nyugdíjcélú megtakarításuk, ennek ellenére mégis kevesen rendelkeznek ilyen megtakarítással.	
4. hipotézis: Az emberek tisztában vannak azzal, hogy az állami nyugdíj nem biztosít majd megfelelő életkörülményeket a rendszer fenntarthatatlansága következtében, ezzel ellentétben mégsem tesznek félre erre a célra.	
5. hipotézis: A legfőbb ok a nyugdíjcélú megtakarítások hiányára az alacsony jövedelemszint.	
6. hipotézis: Az emberek megfelelően tájékozottak a jelenlegi nyugdíjrendszer fenntarthatatlanságáról.	
7. hipotézis: Az emberek átlagosan 35 éves korukban vesznek igénybe nyugdíjcélú öngondoskodási konstrukciót.	

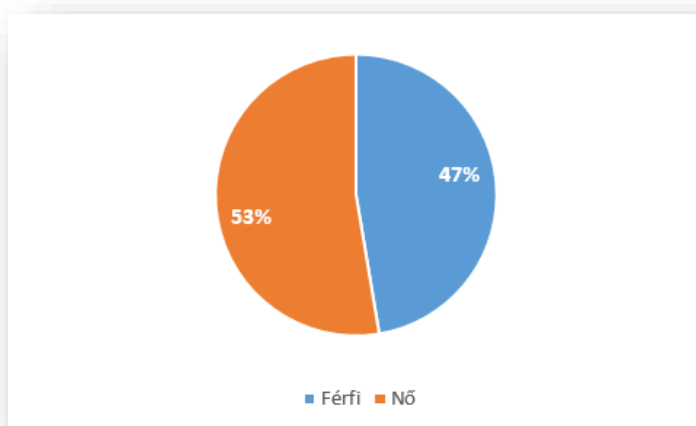
A kutatás eredményei a felállított hipotézisek közül **ötöt igen, de a 2-es és a 7-es számút nem igazolták** (3. táblázat). Ennek a feltételezhető okairól 3.2.1. pontban írok. A következő tartalmi egységben a Zala Takaréknál összegyűjtött adathalmazt elemzem, kizárólagosan az öngondoskodási termékek vonatkozásában.

3.1.2. Adatelemzés - Nyugdíjcélú megtakarítások népszerűsége a Zala Takaréknál

A Zala Takaréknál pacsai kirendeltségénél tett kisebb volument tartalmazó vizsgálódás során kiderült, hogy csak nyugdíj-előtakarékossági számlával rendelkeznek az ügyfelek a nyugdíjmegtakarítási palettáról, annak ellenére, hogy a takarékszövetkezet önkéntes nyugdíjpénztári szolgáltatásokat is elérhetővé tesz. Ezért a nyugdíj-előtakarékossági számla kihasználása 100%-os az öngondoskodók körében.

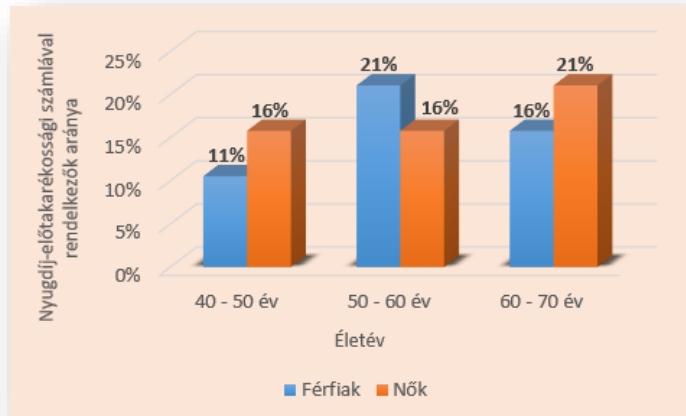
Most pedig rátérnék az ezen ügyfelekről szerzett információk összevetésére, elemzésére, akik 19-en vannak összesen a Zala Takaréknál pacsai kirendeltségének körülbelül 1 200-as létszámú ügyfélkörén belül - amennyiben a betéttel rendelkezők mellett a csak hitelt igénylők számát veszem figyelembe -, tehát arányuk mindössze 1,5%.

12. diagram: Nemek szerinti megoszlás (Zala Takaréknál)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

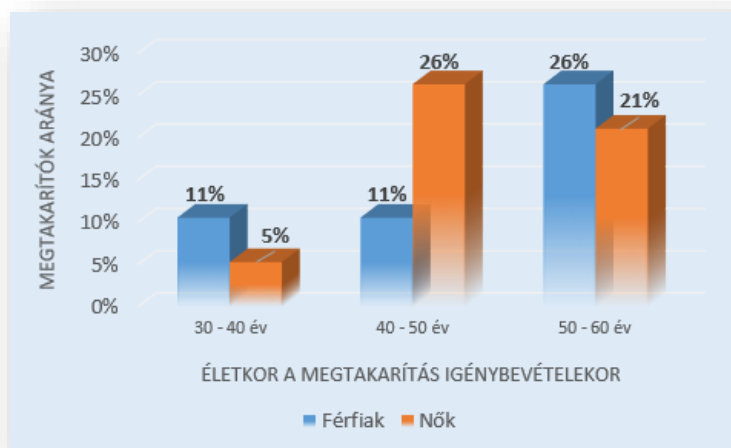
A számlával rendelkezők nemek szerinti megoszlása sokkal kiegyenlítettebb, mint a kérdőíves felmérés esetében. A nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők 47%-a férfi, a többség pedig itt is nő 53%-kal (12. diagram).

13. diagram: Az életkor szerinti megoszlás (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

A feltüntetett korcsoportok mindegyikében a nők aránya nagyobb, mint a férfiaké, kivéve az 50 – 60 év közöttiekénél (13. diagram). A középső és az utolsó korcsoport érdekes szimmetriát mutat. Az 50 és 60 év közötti korosztályban ugyanannyi férfi (21%) rendelkezik ilyen megtakarítással, mint amennyi nő (21%) a 60 – 70 év közötti korosztályban. Ugyanez fordítva is igaz a 16-16%-os értékeknél.

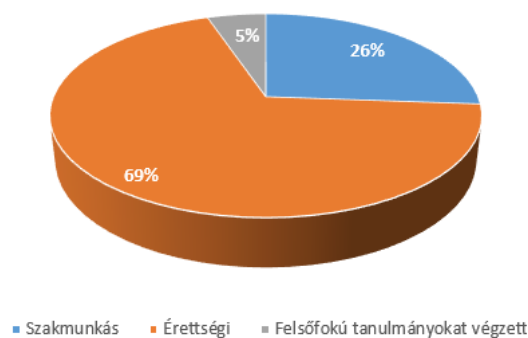
14. diagram: Életkor megoszlása a nyugdíjcélú megtakarítás igénybevételekor (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

A férfiak és a nők megtakarítási attitűdjénél érdemes vizsgálni még az igénybevétel időpontját (14. diagram). Itt is hasonlóan számoltam ki ezt az adatot, mint az online felmérés kapcsán a 22. ábránál. A vizsgált sokaság közül az 50-es éveikben járók veszik

leginkább igénybe az öngondoskodási termékeket, összesen 47%-uk, azok közül is a férfiak vannak nagyobb arányban 26 százalékponttal. Úgy látszik, hogy a nők előbb gondoskodnak a megtakarításokról a jövőjüket illetően, mert ha összesítjük az első és a második korosztály adatait, akkor a nők aránya 31%, a férfiaké pedig csak 22%. Azonban ez az arány kiegyenlítődik később, hiszen ha összesítve vesszük figyelembe nemenként az adatokat, akkor a férfiak 48%-ának, a nők 52%-ának van ilyen konstrukciója, tehát a férfiak kicsit később kezdenek el gondoskodni a nyugalmazásuk éveire.

Kiszámoltam továbbá mindkét nemnél az igénybevételkori életkoruk átlagát, és abból is az az eredmény jött ki, hogy a nők korábban fektettek be ilyen termékbe, átlagosan 48 éves korukban, mint a férfiak, akik átlagosan 49 éves korukban teszik ezt. Ez az eltérés a két nem között azonban nem jelentős.

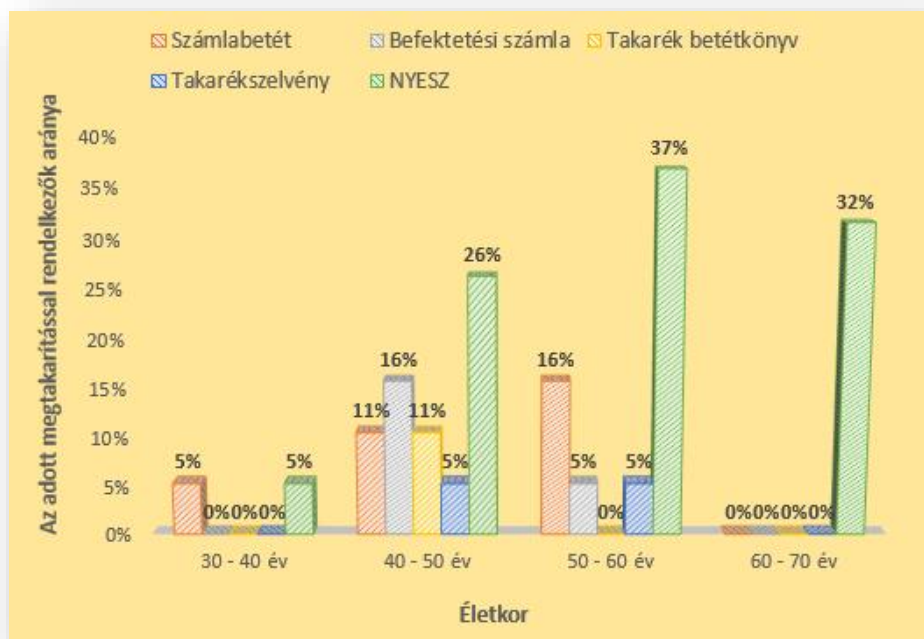

15. diagram: Az iskolai végzettségek szerinti megoszlás (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

Az érettségivel rendelkezők közül veszik a legtöbben igénybe a NYESZ-t (70%). Őket követik a szakmunkás végzettségűek 26%-kal, és végül a felsőfokú tanulmányokat végzettek 5%-kal (15. diagram).

A kérdőíves felmérés is hasonló eredményeket mutat, ahol a nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők megoszlását vizsgáltam végzettség szerint. Ott is a felsőfokú végzettséggel rendelkezők elmaradtak az érettségivel vagy szakmunkás bizonyítvánnyal rendelkezőktől, azonban az utóbbi két képzettségi forma egyenlő hangsúllyal szerepelt (4. diagram).

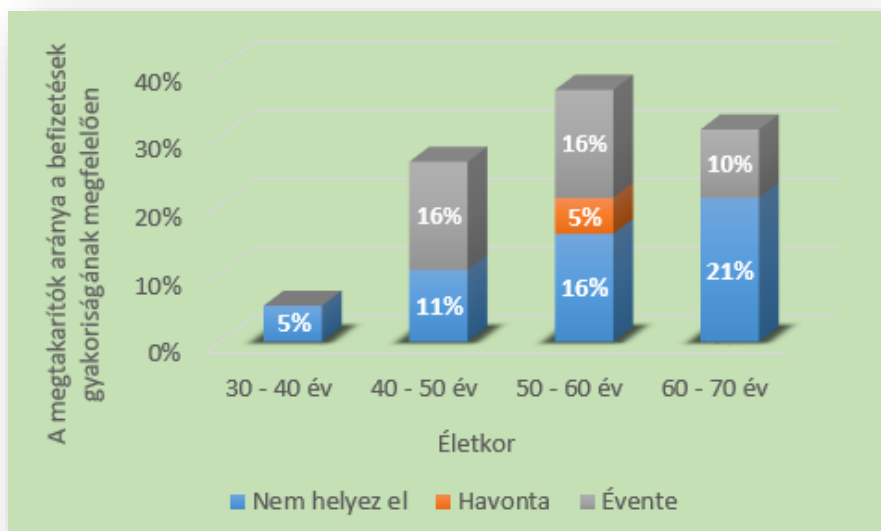
16. diagram: Az egyének megtakarítási termékei az életkor alapján (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

A megtakarítási aktivitás a 40-50 év közöttieknél a legmagasabb közel 69%-kal, a legcsekélyebb pedig a 30-as éveikben járóknál 10%-kal. Az online kutatással ellentétben, itt minden korosztálynál a nyugdíjcélú megtakarítások, konkrétan a NYESZ van a rangsor élén, ha a legfiatalabb korcsoporttól eltekintünk; ha pedig az adott korcsoport tekintetében vizsgálom, akkor az 50 és 60 év közöttieknél veszik leginkább igénybe (37%), majd a 60 év felettieknél 32%-kal, akiket követ a 40-es korosztály 26%-kal, és végül a legfiatalabb csoportnál mutatja a legkisebb érdeklődést a nyugdíj-előtakarékossági számla iránt 5%-kal.

A NYESZ-szel rendelkezők körében a nyugdíjkiegészítő konstrukció után a számlabetét a legnépszerűbb 32%-kal, utána a befektetési számla 21%-kal, aztán a Takarékosbetétkönyv 11%-kal, az utolsó helyen pedig a Takarékszelvény áll 10%-kal.

A vizsgált sokaság közül a 60-as éveikben járók csak nyugdíj-előtakarékossági számlával rendelkeznek, tehát az életkor előrehaladtával csökken a befektetési kedv. (16. diagram)

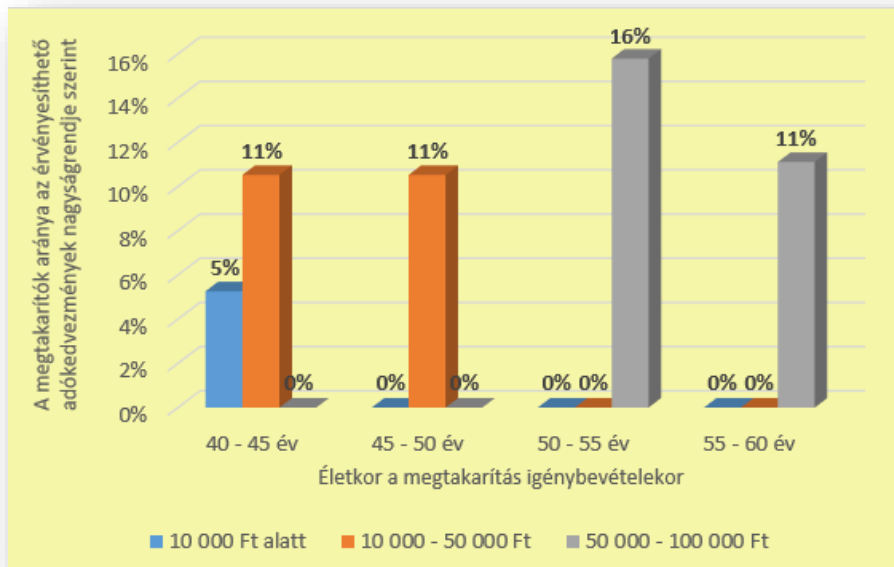
17. diagram: A NYESZ számlára történő befizetések gyakorisága az életkor függvényében (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

A számlatulajdonosok 53%-a - a számlanyitáskor kötelezően befizetendő 5 000 Ft óta - nem helyezte el még megtakarítást a számlájára. A rendszeres befizetés nélkülözök aránya egyre nagyobb az életkor növekedésével, ha a 30-as éveikben járó ügyfeleket nem veszem figyelembe. Az első korcsoportban 100%-os a megoszlásuk, a másodikban 41%, a harmadikban 43%, a negyedikben pedig 68%. A legfiatalabb korosztályban lévő lehet, hogy majd csak a későbbiek során kezdi el a takarékoskodást a számláján, hiszen nincs kötelezően előírt, minimálisan teljesítendő befizetés a megtakarítási periódusban, és még sok ideje lesz a pénz felhalmozására a nyugdíjas kor eléréséig.

A legidősebb korosztályba tartozók pedig nagy valószínűséggel már élnek az állami nyugdíjjal, vagy pedig közvetlenül előtte állnak, valamint nagyobb nyugdíjösszegre jogosultak, mint a korábbi korosztályok valaha is lesznek a nyugdíjrendszer fenntarthatatlansága következtében. Számukra az állami ellátás még megfelelőbb életszínvonalat tud biztosítani, így nem lehet elég motivációjuk a pénz elhelyezésére, vagy pedig nincs egyéb más jövedelmük, amiből gyarapítani tudnák az számlaegyenlegüket.

A fennmaradó 47% - 1 embertől eltekintve (5%) - évente növeli a megtakarítását. A legnagyobb arányban a 40 és 50 év közötti korosztály tesz félre nyugdíjcélra, az adott korcsoport 59%-a. A következő, e tekintetben aktív korosztály az 50 és 60 év közöttiek, 43%-kal, és végül a 60-as éveikben járók 32%-kal. Ez a növekvő tendencia ugyanazzal magyarázható, mint amivel rendszeres befizetések hiányának a növekedése az életkor előrehaladtával (17. diagram).

18. diagram: Az érvényesíthető adókedvezmények nagysága az életkor alapján (Zala Takaréék)

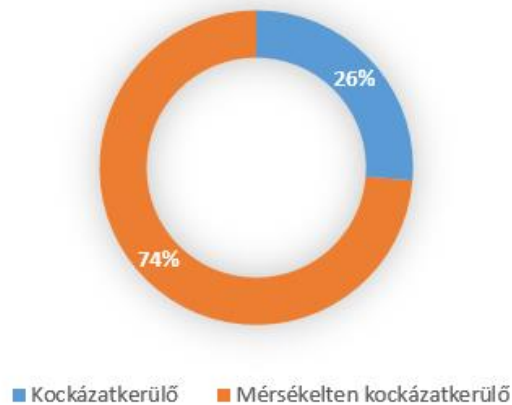
Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=9)

A 18. diagram a befizetések után járó adókedvezményeket szemlélteti, amelyeket az egy év során megtakarított összegek után járó 20%-os adójóváírással számoltam ki. A rendszeresen befizetők 22%-ánál 120 000 Ft-os állami támogatás jött ki egyénekenként, amelyből az ügyfelek 20 000 Ft-ot nem tudnak érvényesíteni, mivel a maximum érték 100 000 Ft/számla.

Az adatelemzésből kiderült, hogy minél idősebb korban nyitotta a nyugdíj-előtakarékossági számlát, annál nagyobb összeget helyez el évente a portfóliójába, ami után magától érthető módon magasabb adókedvezmény is jár.

A 40 és 45 év közöttieknél van csak olyan, aki a feltüntetett adókedvezmények megfelelő legkisebb értékű pénzeszközt helyezi el a számlájára (5%).

A 10 000 és 50 000 Ft közötti adóvisszatérítésben részesülők a 40-45 éves korosztályból, valamint a 45-50 éves korosztályból vannak csak, egyenlő arányban (11-11%).

19. diagram: Kockázati besorolás szerinti megoszlás (Zala Takaréék)

Forrás: Saját szerkesztés a primer kutatás alapján (n=19)

A Zala Takaréknál minden befektetési terméket igénybevevővel az ügylet megkötése előtt kitöltetnek egy megfelelési tesztet, amely az ügyfél végzettségére; jelenlegi és a korábbi munkaviszonyára és azok időtartamára; a kitöltést megelőző 3 évben vásárolt értékpapírokra és az azokba investált tőke nagyságára kérdez rá ügyletenként. Az utolsó két egységében pedig a kitöltők pénzügyi területen való jártasságára kíváncsiak, ha a befektetési opciók közötti választásról van szó, valamint az ezekkel szemben általuk támasztott elvárások összetételére (pl. hozam, kockázat, stb.).

Az így megválaszolt pontokat az excel táblázatkezelőben pontozzák, és az összesítés alapján az ügyfél besorolása a következő lehet: kockázatkerülő (40% alatt), mérsékelten kockázatvállaló (40-75%), kockázatvállaló (75% felett).

A fent említettek alapján a nyugdíj-előtakarékossági számlát igénybevevők nagyobb aránya, 74%-a mérsékelten kockázatvállaló, a fennmaradó 26% pedig kockázatkerülő. Az utóbbi minőségű kliensek számára a befektetés biztonsága az elsődleges a hozadékkal és a likviditással szemben, míg a másik kategóriába tartozóknál szintén fontos a befektetéseik védelme, viszont fontos a hozam nagysága és a likviditás is (19. diagram).

Az adatelemzés eredményéből a következő megállapítások derültek ki:

- 1. tézis:** A legnépszerűbb nyugdíjcélú megtakarítási konstrukció a nyugdíj-előtakarékossági számla.
- 2. tézis:** Az emberek átlagosan **49 éves** korukban vesznek igénybe öngondoskodási konstrukciót.

Így a hipotézisek közül a fentihez kapcsolódók (2. és 7. hipotézis) közül egyik sem bizonyult igaznak.

A következő pontban (3.2.) a primer kutatásaim megállapításait elemzem, értelmezem és összemérést végzek az eredmények között.

3.2. A kutatás eredményei

3.2.1. Kérdőív eredményeinek értékelése

A kérdőíves kutatásom alapján az alábbi következtetéseket vontam le:

- ✓ A növekvő jövedelemmel együtt növekszik a nyugdíjcélú megtakarítások kihasználtsági foka, ami teljesen racionális és logikus összefüggésre vall.
- ✓ Elengedhetetlennek tartom azt, hogy mindenki tisztában legyen a jelenlegi nyugdíjrendszer fenntarthatatlan helyzetével kapcsolatban, hiszen ez sem az állam sem az állampolgár szemszögéből nézve nem vezet jóra, mivel a mindenkori kormánynak felelőssége a társadalom ellátása egy tömegesen fennálló probléma esetén, amelyeket más forrásokból elvonva tudna csak teljesíteni, valamint az egyének részéről pedig a létfenntartás forogna kockán. Ezeket végiggondolva, a 9. diagramon szereplő 21%-os tájékozatlanság az alanyok körében nem mondható elhanyagolhatónak.

Ezen helyzet kialakulása ellen az államnak szélesebb körben, mindenki számára elérhető tájékoztatást kellene közzé tennie az állami nyugdíjrendszer fenntarthatóságának a problémáiról, legfőképp a fiatalabb korosztályokban, hiszen őket fogja ez legjobban érinteni, és így időben kialakulhat bennük egy felelősségteljes kép a jövőjüket illetően, ami a saját életüket, valamint az állam gazdálkodását is megkönnyíti.

- ✓ A 2. téziséből kiderült, hogy az emberek nem tartják ösztönzőnek az adókedvezmények nagyságát annyira, hogy igénybe vegyenek bármilyen nyugellátást kibővítésére szolgáló terméket.

Ez az alacsony jövedelmi szinttel hozható összefüggésbe, amelyet a 10. diagram is alátámaszt, továbbá a 6. diagramon is látszik, hogy minél magasabb a jövedelemszint, annál nagyobb arányban fektetnek nyugdíjelőtakarékosági konstrukciókba.

A keresetek növelése lenne a legkézenfekvőbb megoldás, amelyet direkt módon emelhetne az állam, vagy pedig indirekt módon, a személyi jövedelemadó csökkentésével, illetve a rendelkezési lehetőségek %-os és maximum értékének emelésével. Ahhoz, hogy minden társadalmi réteg számára "megfizethető" legyen ez a szolgáltatás, a többkulcsos személyi jövedelemadó visszavezetése is lehetne az egyik megoldás, így az állam sem esne el az addigi megszokott bevételétől és a lakosságnak is nagyobb lenne a befektetési kedve.

- ✓ A 2008-as gazdasági világválság Magyarországon is kifejtette a hatását. Az állam ennek mérséklésére nem a hitelfelvétel mellett döntött, hanem a kötelezően fizetendő magánnyugdíjpénztári alapok egyenlegét használta fel a helyzet részbeni kompenzálására. Emiatt a kormány felé bizalmatlanság alakult ki (10. diagram eredményei alapján), amit a társadalom kivetít a többi nyugdíjcélú megtakarításra is, ami csökkenti ezen termékek piaci pozícióját.
- ✓ A 7. hipotézist megcáfolta a felmérés, mivel az emberek átlagosan 40 éves korukban veszik igénybe a nyugdíjcélú megtakarításokat a pénzintézeteknél. Mint ahogy korábban is említettem, ez a családalapításhoz szükséges hitelek és kiadások csökkenésével lehet összefüggésben. Manapság az emberek, 30 éves koruk körül vállalnak gyermeket, ami sok kiadással jár. Ide sorolhatók a lakáshitelek is, amit 10, illetve 20 évre szoktak felvenni. Ezek a terhek az idő múlásával csökkennek, majd megszűnnek, amelyek több megtakarított pénzt eredményeznek a családi kasszában.

A megfelelő egzisztencia megteremtése után tehát egyre hangsúlyosabbá válik a bizonytalan jövő biztos alapokra helyezése, és hogy mindez a megszokott életszínvonalat biztosítsa a megtakarítások révén.

Most pedig rátérek a Zala Takarékpénztár pacsai kirendeltségéhez tartozó ügyfelek nyugdíjcélú megtakarítási szokásairól végzett elemzés értékelésére.

3.2.2. Adatelemzés eredménye

A Zala Takarékpénztár pacsi kirendeltségéhez tartozó ügyfélkörnek a vizsgálata lehetővé tette, hogy pénzügyi szempontból is elemezhessem a nyugdíjcélú megtakarításokkal rendelkezők befizetési szokásait, preferenciáit, valamint, hogy a hitelintézet milyen szempontok alapján kategorizálja őket. Fontosnak tartom annak a felmérését is, hogy milyen eltérések és összefüggések vannak az érintett fogyasztói kör között, ha „koncentráltabb” környezetből veszem ki a megtakarítókat, illetve ha szabadon, önkéntes kérdőívkitöltéssel.

A 1,5%-os nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezői arány az ügyfélkörből az emberek felkészületlenségét tükrözi a jövőjükkel szemben. Az igénybevételt tekintve a nyugdíjkorhatárt megelőző két évtizedben a legnépszerűbb a konstrukció, így az igénybevételkor átlagéletkor ennek a két korosztálynak a határán van a 49 évvel. A legoptimálisabb helyzet az lenne, ha mindenki az első munkába állást követően tenne félre idősebb korára, mivel így a nem várt élethelyzetekre is – pl. munkanélküliség, egészségi állapot romlás – rugalmasabban tudnának reagálni.

A kérdőíves és a Zala Takarékos kutatásban kiszámolt átlagéletkor között – ami a nyugdíjcélú megtakarítások igénylésének az időpontját illeti – 9 év eltérés van. Realisabb képet az utóbbi felmérésnél lehet feltételezni, hiszen ott maradéktalanul vizsgálat alá kerültek az adott megtakarítási formával rendelkezők, míg a kérdőív kitöltése önkéntes alapon működött. A kérdőívvel tett megállapításokat erre vonatkozóan itt is ismételhetem, azaz, hogy ennek az oka az lehet, hogy a lakosság ez idő tájt kezd el több megtakarított pénzzel rendelkezni, amit aztán ilyen konstrukcióba fektet.

Ennél az ügyfélkörnél a nyugdíj-előtakarékossági számla bizonyult a legkedveltebb öngondoskodási terméknek, amely a korábban felállított rangsor alapján a 2. helyen van.

A népszerűségének egyik oka talán az lehet, hogy nem jár annyi kötelezettséggel, mint az önkéntes nyugdíjpénztár, illetve a nyugdíjbiztosítás, hiszen a kliensek szabályozzák a pénzelhelyezések nagyságát és mértékét. Ezen megtakarítóknak több mint a fele (10 fő) a megnyitás óta nem helyezte el pénzt a számláján. Ez az életkorukkal is összefüggésben lehet, hiszen a korábban említett korcsoportban lévőket még nem érinti annyira nagyban a nyugdíjjáradéktól való megvonás, mint a fiatalabbakat.

Azok, akik közvetlenül a nyugdíj előtti éveikben járnak, nagyobb befizetéseket teljesítenek, hogy behozzák a lemaradásukat azokkal szemben, akik már régebb óta takarékoskodnak, és akiknek így elegendő kisebb összegeket elhelyezni ugyanazon eredmény elérése érdekében.

Az igénybevétel nemenkénti kiegyenlítettsége korrigálja a kérdőívet kitöltők közötti női többletből származó eredményt. Tehát az adatelemzés szerint nincs jelentős eltérés a férfiak és nők között az öngondoskodást illetően.

A szakdolgozati témaválasztásom küldetését a következő pontban foglaltam össze.

4. Összegzés

A nyugdíjrendszer kialakulásához számos tényező hozzájárult. A mai modern, fogyasztói társadalom hívta életre, mivel a régi önfenntartó élet lassan megszűnt az iparosodás következtében és a szerepét átvették a munkahelyek, amelyek nem csak a mezőgazdaságot fedték le. Így az állásuk mellett a legtöbb embernek nem volt elég ideje és fizikai kapacitása a korábbi életmód folytatására, ami a veteményesek, szántóföldek megmunkálásával és az állatok eltartásával járt. A 20. században ezt a szerepkört már az élelmiszeripar látja el, amelyből a munkáltatónak végzett munka után járó fizetés, illetve saját vállalkozásból származó jövedelem, nyereség által „részesedhetnek” az emberek. A nyugdíjjárulék pedig egy olyan opció volt, és most is az, az állam számára, amit a jelenlegi jövedelmek után beszed annak érdekében, hogy biztosítani tudja az ország idős tagjainak a szükséges életkörülményeit, megélhetését, amennyiben a felosztó-kirovó nyugdíjrendszerről beszélünk, ami jelenleg Magyarországra is jellemző.

A nyugdíjra való jogosultság megszerzése az évtizedek múlásával közel sem egyszerű, hiszen az átlagéletkor növekedésére - ami a jólétnek köszönhető – reagálnia kellett az államoknak a nyugdíjkorhatár emelésével, hiszen az egyensúly megbillenésével a keresőképes emberektől nagyobb összeget kellene megvonni, ami azonban már az ő egzisztenciájukat veszélyeztetné. A gyakorlatban az országok kormányai ezt úgy kivitelezik, hogy vagy egy kötelezően munkában eltöltött időintervallumot adnak meg, vagy pedig egy életkort, illetve a kettő ötvözetét, amelynek a teljesülése feljogosítja az állami nyugdíjra kedvezményezett a járadékra.

Ha az egész rendszert az állam szemszögéből közelítem meg, akkor a társadalom keresetéből kétféleképpen csoportosíthatják az összeget, hogy egyszerre több korosztály meglévő, illetve jövőbeni igényeit kielégítsék. Az állami nyugdíj, mint már korábban említettem az aktív korúak jövedelméből elvont összeg, amely a mindenkori nyugdíjra jogosult egyéneket illeti.

A másik elem a magánnyugdíj, amelyet szintén a bérekből vonnak le, azonban erre az összegre már az egyén jogosult, akitől beszedte az állam és majd csak a nyugdíjra való jogosultság teljesülésekor vehető igénybe járadék formájában. Ez a struktúra, azaz a tökefedezeti rendszer, számos országban alkalmazásra került.

Magyarországon megjelent az önkéntes igénylésen alapuló pénztári rendszer, amely felett szintén a befizető rendelkezett. Később, 2014-ben a magánnyugdíjpénztárak felszámolásra kerültek, amely többekben elégedetlenséget keltett: egyrészt mivel a pénztártagok elvesztették a megtakarításukat, másrészt pedig azért, mert így kiesett a lehetőségeik közül ez az opció, hogy a levonásokból majd közvetlenül ők is részesedhessenek.

Az Európai Unióban több ország Magyarországgal egyetemben szintén küzd a nyugellátó rendszer finanszírozási problémáival, amelyet a születésszám mérséklődés mellett az emberek elvándorlása is elősegít. Ennek a kiküszöbölése szolgálhatnak megoldással a szakdolgozatomban ismertetett nyugdíjcélú megtakarítások. Az emberek saját igényeiknek megfelelően választhatnak a kínálatból.

Akik nem érzik, hogy elegendő tudással rendelkeznek egy-egy befektetés kiválasztása kapcsán, azoknak az önkéntes nyugdíjpénztárt ajánlanám, hiszen a szolgáltató leveszi a vállukról a felelősséget, valamint ezzel a termékkel érhető el a legmagasabb adókedvezmény a maximum összeget tekintve.

Azoknak pedig, akik kicsit hozamspecifikusabb megtakarítások igénybevételén gondolkoznak, a nyugdíj-előtakarékossági számla nyitását venném fontolóra. Megfelelő tájékozottsággal, pénzügyi ismerettel kedvező kamatjövedelmekre tehetnek szert az állami támogatás mellett, amely a három öngondoskodási konstrukció közül itt a legkisebb. Mellette szól, hogy nincs kötelezőség a befizetések számát és rendszerességét illetően, és a költségek is csak ennek függvényében merülnek fel.

A biztosítási kategóriában pedig mindkét végponton lévő kiválaszthatja a számára megfelelő terméket. Akiknek az önkéntes nyugdíjpénztárt ajánlottam, azok a hagyományos életbiztosítások mellett is letehetik a voksukat, hiszen hasonló kritériumok mellett működik a befektetéseket illetően, akik pedig kicsit kockázatvállalóbbak, azoknak pedig a unit-linked életbiztosítások igénylését tanácsolom. Ezen termék ellen a magasabb költségeket lehet felróni, azonban ezt egy kicsit kompenzálhatja az, hogy kiegészítő biztosítási szolgáltatásokban is részesülnek az ügyfelek.

Ha az adókedvezmények maximalizálását veszem előtérbe, akkor több megtakarítás párhuzamos fenntartásával elérhetővé válik a 280 000 Ft/éves kedvezmény, amely a három termék után járó felső határösszegek együttes értékének a 74%-a.

Primer kutatásomból kiderült – ha a részből következtetek az egészre -, hogy az önkéntes nyugdíjpénztár a legnépszerűbb megtakarítás a társadalomban a nyugdíjcélú megtakarítók között, és a nyugdíjbiztosítások csak az utolsó helyen szerepelnek. Ugyanez a sorrend fedezhető fel a 2. táblázat számításai alapján, ahol az igénybevevőknél maradó nettó pénzeszközöket hasonlítottam össze a különböző típusú ügyletek tekintetében.

A szakdolgozatom fő topikja az ezen megtakarítások után érvényesíthető adókedvezmények voltak a Személyi jövedelemadó törvény rendelkezései szerint, azonban a kutatásom eredményéből az derült ki, hogy a megtakarítók között e téren nagyon megoszlanak a vélemények, azaz, hogy mennyire hat ez ösztönzőleg az igénybevételek számára.

Ha elnagyolva fogalmazok, azt a néhány százalékpont különbséget figyelmen kívül hagyva, akkor a kérdőíves kutatásom szerint ugyanannyi embernek nincs nyugdíjcélú megtakarítása, mint amennyien tisztában vannak a magyar nyugdíjrendszer fenntarthatóságának a gondjaival (körülbelül a kitöltők 70%-a). Ha ebből levonom a diákok arányát, akkor is jelentős ez az arány (50%).

A Zala Takaréknál adatbázisait elemezve szintén azzal szembesültem, hogy az ügyfelek elhanyagolható része rendelkezik csak az időskori állami ellátást kiegészítő megtakarítással.

Eredményeim alapján megfogalmazott konkrét javaslataimat a 3.2-es pont tartalmazza.

Ezekkel a tényekkel szembesülve, felvetődött bennem az a kérdés, hogy mi fog történni akkor, ha már nem lehet tovább szorítani a gyeplőt? Hogy fogja azt megoldani az állam? Ha egy teljesen más megreformált rendszerre térne át az ország, akkor sem lehetne elkerülni a veszteségeket, hiszen az új szabályok a már nyugdíjas éveikben, vagy a közvetlen előtte lévőkre nem tudna hatással lenni jövedelem hiányában. Ezt a réteget mindenképp el kellene látnia az államnak, amíg az új rendszer szerint élők be nem érik őket.

Éppen emiatt nem célszerű az államtól várni a megoldást, hiszen a sikeres végkifejlet felé vezető úton még számos akadály fog jönni, ami nem mindegy hogyan hat a társadalom életére. Az egyéneknek saját kezükbe kell venni a jövőjüket, ha nem szeretnék, hogy az utódoknak róluk és a saját gyermekeikről egyszerre kelljen gondoskodni.

A „ki mint veti ágyát, úgy alussza álmát” szólás ebben az esetben nagyon helytálló, így ezzel a zárógondolattal szeretném felhívni az olvasó figyelmét a nyugdíjcélú megtakarítások fontosságát illetően.

Irodalomjegyzék

1. Kiss Sándor: Amit a nyugdíj ügyintézésről tudni kell, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. (Budapest, 2006)
2. dr. Botos József: A magyar társadalombiztosítás kialakulása és fejlődése, Felelős kiadó Prof. Botos Katalin (Budapest, 1998)
3. Széll Zoltánné – dr. Asztalos Zsuzsa: Külföldi munkavégzés biztosítási kötelezettsége és hatása a nyugdíjra, SALDO Kiadó, (Budapest, 2015)
4. Bauer János – Lévai Zoltán: Bérügyintézői ismeretek, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt. a Sanoma company (2012)
5. Dr. Futó Gábor: Társadalombiztosítás 2015, PENTA UNIÓ Oktatási Centrum Zrt. (Budapest, 2015)

Jogszabályok

1. 102. sz. Egyezmény a társadalombiztosítás minimális normáiról, 26. cikk, 2. bekezdés
2. 1928. évi XL. törvénycikk az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról
3. 1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról
4. 281/2001. (XII. 26.) Korm. rendelet az önkéntes kölcsönös nyugdíjpénztárak befektetési és gazdálkodási szabályairól
5. 1995. évi CXVII. törvény a személyi jövedelemadóról VIII. fejezet, Rendelkezés az adóról: 44/A §, 44/B §, 44/C §, 44/D §

Ábrajegyzék

1. ábra: A jelenlegi nyugdíjrendszerek működéséhez vezető út főbb állomásai
Forrás: Saját szerkesztés Kiss Sándor: Amit a nyugdíj ügyintézésről tudni kell, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. (Budapest, 2006) 18-20. oldal
2. ábra: Nyugdíjkorhatárok az EU-ban 2050-re
Forrás:
http://www.portfolio.hu/gazdasag/nyugdijrendszer/atalakulhat_europa_nyugdijte_rkepe_korhatart_emelhetnek_a_britek.246001.html
Hozzáférés dátuma: 2017. március 30.
3. ábra: A nyugdíjrendszer változásainak főbb mérföldkövei Magyarországon

Forrás: Pásztor Roland 2010, A nyugdíjrendszer változása Magyarországon, 18-22. oldal

4. ábra: Magyarország korfája 2016-ban és várhatóan 2060-ban

Forrás: <http://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html>

Hozzáférés dátuma: 2017. április 16.

5. ábra: Európa termékenységi viszonyai 2015-ben

Forrás:

http://m.portfolio.hu/short/igy_urul_ki_europa_latvanyos_es_egyben_szomoru_t_erkepen_az_igazsag.247809.html

Hozzáférés dátuma: 2017. április 15.

6. ábra: A nyugdíj finanszírozási struktúrája

Forrás: <http://penziranytu.hu/archivalt-pop-torzsananyag/konyv/az-en-penzem/v-merlegelj-es-donts/28-nyugdijas-evek/2-mai-magyar-nyugdijrendszer-lenyege>

Hozzáférés dátuma: 2017. április 15.

7. ábra: Személyi jövedelemadó bevallás, rendelkezés az adóról

Forrás:

http://www.nav.gov.hu/nav/letoltesek/nyomtatvanykitolto_programok/nyomtatvanykitolto_programok_nav/bevallasok/16SZJA.html

Hozzáférés dátuma: 2017. május 29.

8. ábra: Nyugdíjbiztosításra való jogosultság kezdete

Forrás: Saját szerkesztés az MNB nyugdíjbiztosítási tájékoztatója alapján

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdijbiztositas>

Hozzáférés dátuma: 2017. május 18.

9. ábra: Igénybe vehető kedvezmények a NYESZ-nél

Forrás: Saját szerkesztés az MNB nyugdíjbiztosítási tájékoztatója alapján

<https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdij-elotakarekossagi-szamlala>

Hozzáférés dátuma: 2017. május 19.

10. ábra: Nyugdíj-megtakarítási formák összehasonlítása

Forrás:

http://www.portfolio.hu/befektetes/nyugdij/rettegsz_hogy_nem_lesz_nyugdijad_adokedvezmennyel_is_osszehozhatod.217964.html

Hozzáférés dátuma: 2017. május 20.

Internetes források

- Nagy Tünde Ilona, 2016. - angliaikisokos.com
Elérhető: <https://www.angliaikisokos.com/nyugdij-angliaban/amp/>
Hozzáférés dátuma: 2017. március 21.
- Kriván Bence, 2017. - vg.hu
Elérhető: <http://www.vg.hu/gazdasag/gazdasagpolitika/hetven-ev-lesz-a-nyugdijkorhatar-a-briteknel-485478>
Hozzáférés dátuma: 2017. március 28.
- Magánnyugdíjpénztárak halálos ítélete 2014., portfolio.hu
Elérhető: http://www.portfolio.hu/finanszirozas/biztositok_penztarak/kimondtak_a_magan_nyugdijpenztarak_halalos_iteletet.206858.html
Hozzáférés dátuma: 2017. április 15.
- Nyugdíjkorhatár, kormend.hu
Elérhető: <http://www.kormend.hu/0/hirek/25486/nyugdijkorhatar-tablázat-nok-es-ferfiak-eseten>
Hozzáférés dátuma: 2017. április 18.
- Pásztor Roland 2010, A nyugdíjrendszer változása Magyarországon
Elérhető: http://midra.uni-miskolc.hu/JaDoX_Portlets/documents/document_12317_section_4387.pdf
Hozzáférés dátuma: 2017. április 18.
- nyugdij-nyugdij.blog.hu, 2013
Elérhető: http://nyugdij-nyugdij.blog.hu/2013/05/24/mi_a_kulombseg_a_magannyugdijpenzta_r_es_az_on_kentes_nyugdijpenzta_r_kozott
Hozzáférés dátuma: 2017. május 13.

- Önkéntes nyugdíjpénztár, mnb.hu
Elérhető: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdijpenztarak/onkentes-nyugdijpenztar>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 16.
- Pénzcentrum, 2017.
Elérhető:
https://www.penzcentrum.hu/megtakaritas/7_dolog_amit_mindenkepp_tudnod_kell_a_nyugdijadrol.1054675.html
Hozzáférés dátuma: 2017. május 18.
- Nyugdíjbiztosítás , mnb.hu
Elérhető: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdijbiztositas>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 18.
- Nyugdíj-előtakarékossági számla, mnb.hu
Elérhető: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdij-elotakarekossagi-szamla>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 19.
- 102. sz. Egyezmény a társadalombiztosítás minimális normáiról, 26. cikk, 2. bekezdés
Elérhető: <http://2010-2014.kormany.hu/download/3/d9/01000/102E.pdf>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 19.
- Öngondoskodási termékek összefoglalása, mnb.hu
Elérhető: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/dontenem-kell/ongondoskodas/nyugdij-celu-ongondoskodas/nyugdij-celu-ongondoskodasi-termekek-osszefoglalasa>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 20.
- Nyugdíjcélú öngondoskodás, mnb.hu
Elérhető: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/nyugdij-celu-ongondoskodas>
Hozzáférés dátuma: 2017. május 20.
- Huszák Dániel, 2016.
Elérhető:
http://www.portfolio.hu/befektetes/ongondoskodas/nyugdijra_gyujtesz_kiszamoluk_melyik_a_tuti_befektetes.226681.html
Hozzáférés dátuma: 2017. május 22.

Mellékletek

1. számú melléklet: Kérdőív – A háztartási szektor megtakarítási szokásai

Kérdőív

A háztartási szektor megtakarítási szokásai

Kedves Kitöltő!

Ágoston Nóra vagyok, a Budapesti Gazdasági Egyetem Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg utolsó éves, pénzügy-számvitel szakos hallgatója. Szakdolgozatomban a lakossági megtakarításokon belül a nyugdíjcélú megtakarítások népszerűségét vizsgálom. Az alábbi kérdőív kitöltése kb. 2-3 percet vesz igénybe, de nagyban hozzájárulna a kutatásom eredményességéhez.

A kérdőív kitöltése anonim és nem kötelező. A kérdőív semmilyen az azonosításra alkalmas adatot nem tartalmaz, és az eredmények összesített formában kerülnek majd feldolgozásra.

Minden kedves kitöltőnek köszönöm a közreműködést.

1. Neme

- Férfi
- Nő

2. Életkora

3. Az Ön lakóhelye

- Község, falu
- Város
- Megyeszékhely
- Főváros

4. Az Ön iskolai végzettsége

- 8 általános
- szakmunkás
- érettségi
- felsőfokú tanulmányokat végzett
- egyetemet/főiskolát végzett

5. Az Ön foglalkozása

- Diák
- Alkalmazott
- Vezető
- Munkanélküli vagyok
- Dolgozom és tanulok
- Más:

6. Az Ön nettó havi jövedelme

- Nincs jövedelem
- Kevesebb, mint 50 000 Ft
- 50 000 – 100 000 Ft
- 100 000 – 150 000 Ft
- 150 000 – 200 000 Ft
- 200 000 – 300 000 Ft
- 300 000 – 500 000 Ft
- Több mint 500 000 Ft

7. Amennyiben rendelkezik/rendelkezne megtakarítással, mennyire tartja/tartaná fontosnak, hogy a pénzt valamilyen konstrukcióba fektesse kamatozás céljából?

1	2	3	4	5
Nem fontos				Nagyon fontos

8. Milyen típusú megtakarítással rendelkezik? (Több válasz is lehetséges)

- Nem rendelkezem semmilyen típusú megtakarítással
- Lakás előtakarékoság
- Nyugdíjcélú megtakarítás
- Lekötött bankbetét
- Életbiztosítás
- Befektetési célú megtakarítás (pl. kincstárjegy, államkötvény, ...)
- Más:

9. Milyen nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezik? (Több válasz is lehetséges)

- Nincs nyugdíjcélú megtakarításom
- Önkéntes nyugdíjpénztár
- Üzleti nyugdíjbiztosítás
- Nyugdíj-előtakarékossági számla

10. Hány éve rendelkezik nyugdíjcélú megtakarítással? (Ha nem rendelkezik, írjon 0-át!)

11. Érvényesít-e nyugdíjcélú megtakarítása után kedvezményt a személyi jövedelemadó bevallásában?

- Nincs nyugdíjcélú megtakarításom
- Igen
- Nem

12. Ezt a kérdést csak a nyugdíjcélú megtakarítással rendelkezők töltsék ki! Mennyiben ösztönözte megtakarításának nyugdíjcélú elhelyezését az, hogy a személyi jövedelemadó kedvezményt biztosít a megtakarítások után?

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem				Teljes mértékben

13. Mekkora nagyságrendű kedvezményt érvényesít éves átlagban nyugdíjcélú megtakarításai után a személyi jövedelemadó rendszerében?

- Nincs nyugdíjcélú megtakarításom
- 10 000 Ft alatt
- 10 001 – 50 000 Ft
- 50 001 – 100 000 Ft
- 100 001 – 150 000 Ft
- 150 001 – 200 000 Ft
- 200 001 – 250 000 Ft
- Több mint 250 000 Ft

14. Mennyire tartja fontosnak, hogy legyen nyugdíjcélú megtakarítása most vagy a jövőben?

1	2	3	4	5
Egyáltalán nem fontos				Nélkülözhetetlen

15. Hallott már a magyar nyugdíjrendszer fenntarthatóságának a problémáiról?

- Igen
- Nem

16. Ha igen, mit gondol, mi oldhatja meg ezt a problémát?

17. Félretesz a nyugdíjas éveire úgy, hogy nem nyugdíjcélú megtakarítási konstrukcióba fekteti az arra szánt megtakarításait?

- Igen
- Nem

18. Milyen mértékben ért egyet az alábbi állításokkal?

	1	2	3	4	5
1. Az állami nyugdíj várható összege nem biztosít megfelelő életszínvonalat.	Egyáltalán nem				Teljes mértékben
2. A lakosság nincs megfelelően tájékoztatva a nyugdíjrendszer fenntarthatatlanságának következményeiről.					
3. A nyugdíjrendszer fenntarthatóságát veszélyezteti a kivándorlás is.					
4. A nyugdíjcélú megtakarítások egyre népszerűbbé válnak a magánszemélyek körében.					

5. A nyugdíjcélú megtakarítások hiányát az alacsony jövedelmi szint okozza.					
6. A nyugdíjcélú megtakarítások hiányát a tájékozatlanság okozza (megtakarítási lehetőségekről, kedvezményekről).					
7. A személyi jövedelemadóban érvényesíthető kedvezmény nagyságrendje nem ösztönöz nyugdíjcélú megtakarítások elhelyezésére.					
8. Egyetértek a magánnyugdíjpénztári rendszer megszüntetésével.					
9. A hazai nyugdíjrendszert működtető (kormányzat) iránt nincs megfelelő bizalom.					

BGE

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

SZERZŐI NYILATKOZAT

Alulírott, ...*Magdolna Nóra*..... büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei. A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam. Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Zalaegerszeg, 20*17*.....*június*.....*6*.....

Magdolna Nóra
_____
hallgató aláírása

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
ALKALMAZOTT TUDOMÁNYOK EGYETEME

BGE

GAZDÁLKODÁSI KAR ZALAEGERSZEG

ÖSSZEFOGLALÁS

(benyújtandó két példányban)

Nyugdíjcélú megtakarítások ösztönzése a személyi jövedelemadó rendszerében,

fókuszban a Nyugdíj-előtakarékossági Számla

szakdolgozat címe

Ágoston Nóra

Nappali tagozat

Pénzügy-számvitel alapképzés

Pénzügy szakirány

Hallgató neve
tagozat/csoport/szak/szakirány

A nemzetközi és a hazai nyugdíjrendszer kialakulásának történelmi áttekintése után a **nyugellátó rendszer finanszírozási problémáival** foglalkoztam, amelyet a születésszám mérséklődés mellett az emberek elvándorlása is elősegített mind az Európai Unió több tagállamában, mind pedig Magyarországon. Ennek a kiküszöbölésére szolgálhatnak megoldással a szakdolgozatomban ismertetett nyugdíjcélú megtakarítások. Az emberek saját igényeiknek megfelelően választhatnak a kínálatból.

Akik nem érzik, hogy elegendő tudással rendelkeznek egy-egy befektetés kiválasztása kapcsán, azoknak az **önkéntes nyugdíjpénztárt** ajánlanám,

hiszen a szolgáltató leveszi a vállukról a felelősséget, valamint ezzel a termékkel érhető el a legmagasabb adókedvezmény az összegeket tekintve.

Azoknak pedig, akik kicsit hozamspecifikusabb megtakarítások igénybevételén gondolkoznak, a helyükben a **nyugdíj-előtakarékossági számla** nyitását venném fontolóra. Megfelelő tájékozottsággal, pénzügyi ismerettel kedvező kamatjövedelmekre tehetnek szert az állami támogatás mellett, amely a három öngondoskodási konstrukció közül itt a legcsekélyebb. Mellette szól, hogy nincs kötelezőség a befizetések számát és rendszerességét illetően és a költségek is csak ennek függvényében merülnek fel.

A biztosítási kategóriában pedig mindkét véglet kiválaszthatja a számára megfelelő terméket. Akiknek az előbb az önkéntes nyugdíjpénztárt ajánlottam, azok a **hagyományos életbiztosítások** mellett is letehetik a voksukat, hiszen hasonló kritériumok mellett működik a befektetéseket illetően, akik pedig kicsit kockázatvállalóbbak, azoknak pedig a **unit-linked életbiztosítások** igénylését tanácsolom. Ezen termék ellen a magasabb költségeket lehet felróni, azonban ezt egy kicsit kompenzálhatja az, hogy kiegészítő biztosítási szolgáltatásokban is részesülnek az ügyfelek.

A primer kutatásomból kiderült, hogy a társadalom kis hányada rendelkezik csak öngondoskodási konstrukcióval, ami legfőképpen az **alacsony jövedelemszint**nek tudható be. A vizsgált alanyok több mint a $\frac{3}{4}$ -e hallott már nyugdíjrendszer problémáiról, mégis csak a kitöltők $\frac{1}{3}$ -a tartja egyértelműen nélkülözhetetlennek a nyugdíjra való takarékoskodást.

A kérdőíves kutatásomnál a nyugdíj-előtakarékossági számla az önkéntes nyugdíjpénztárt követően a második legnépszerűbb termék, a Zala Takarékpénztár pacsai kirendeltségén tett adatelemzésnél pedig a nyugdíj-előtakarékossági számla bizonyult a legközkedveltebbnek. A vizsgált alanyok megtakarítási szokásait különböző szempontok szerint (legfőképp nem és életkor) hasonlítottam össze, így megtalálva az ok-okozati tényezőket.

Az emberek rendelkezésére álló lehetőségeinek, valamint a nyugdíjrendszer fenntarthatatlansági problémáinak az ismeretében arra a következtetésre jutottam, hogy nyugdíjcélú megtakarítások nélkül kivitelezhetetlen az időskori megfelelő egzisztencia, tehát az öngondoskodási konstrukciók küldetése a bizonytalan jövő biztos alapokra helyezése.